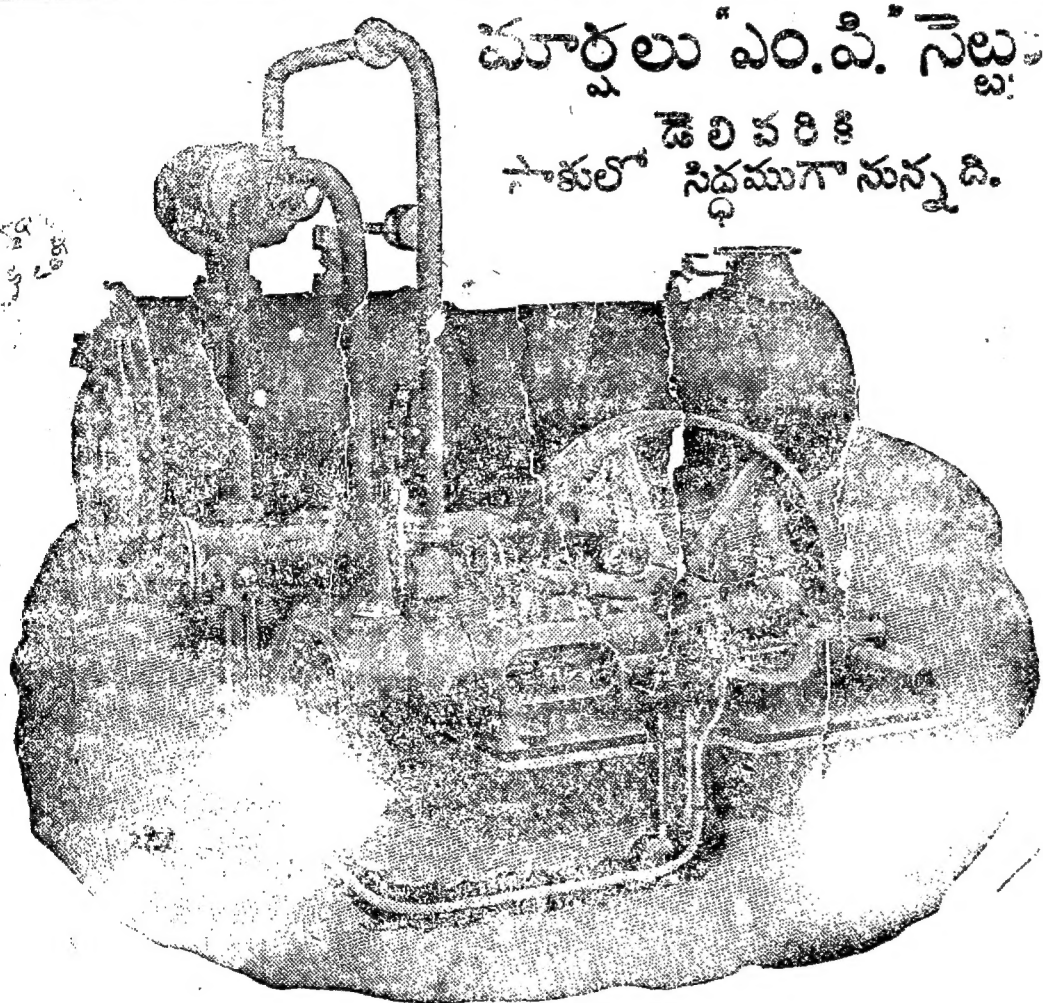

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } డిన్న పట్టణము 1921 వ సం॥ జూలై నెల 30 తేది శనివారము
సంపుటము. ౮ } సుర్వ తి నా మ స ం వ త్స ర ఆ సా ధ మా స బ హు శ ద శ మి గం. { No. 101.
నంచిక. ౧౦౧

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు.
డెలివరీకి
సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

అమృతాంజనము

శరీర సౌఖ్యమునకు ప్రసిద్ధి గాంచిన,
ఇతర వేద్యమైన సౌఖ్యమును కూడ
కూడ అమృతాంజనమును వాడి
నంత మృత్యుమున నయిదుగురు,
మొదల ౦-10-౦ అనగా, ౧౦

మోహనీలైలము

సీసా 1-8 ౦-12-౦.

తామరలైలము

కచ్చి 1-8 ౦-8-౦

పండ్ల పొడి

కచ్చి 1-8 ౦-2-౦

అమృతాంజనం సింగ్,

బొంబాయి - మదరాసు.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వంగు
మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' హార్తి నెట్టు
గోరుకొని నివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1808

మార్వలు సను, డి.కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాకతల్: బెజవాడ, బెంగళూరు. నెం. 9 సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

ఆటంక నిగమా మూలము

ఇది ఒక ప్రసిద్ధమైన మూలము. ఇది ప్రసిద్ధమైన మూలము. ఇది ప్రసిద్ధమైన మూలము. ఇది ప్రసిద్ధమైన మూలము.

దీనిని

మొదలగు వాటిలోనుండి కాగితమును తీసివేయండి.

వైద్యశాస్త్ర ముద్రాణం గోవిందచే,

కలకత్తాలోని బెంగళూరు, 26, బ్రాహ్మణ, మదరాసు.

ప్రకటన

ది సుహాగ్ని డొలక అందు సిల్క-మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్

ఇదివరలో ప్రచురపరచిన ప్రకారముగా వాటాల లీప్టు ఈ నెల 31 వ. తారీఖుతో
అంత్యముగాదు, అయితే మరల తెలుపబడునంతవరకు వాటాలు అంగీకరించబడును.

అహమెద్ బిల్డింగులు,

వి. మాణిక్య-వేలు మొదలియార్ అండుసన్,

చిక్-పేట, బెంగళూరు సిటీ, 28-7-21.

మనెజింగు ఏజెంట్లు.

၇၇

ఇట్టి కలాకాలము పారమార్థిక విషయమున స్వార్థం
త్యంబు సంపాదించినదియే కాని రాకొదిద్దామిథానమున
పూర్ణముగా సర్పాదముగ అంగీకరిం దున్నది. వారెవ్వరు
ముందు దున్న పరిణామము యూనికర్మిటీవారి విధానము
శృంగులమునందు కప్పించుకొననను వాతీయమనయిం
నది సంపాదించు యుండెను. వల యీన ఆశ్రయమునభర్తము
నడచిరించిన వారితే అందు స్థామమున్నది కాని అన్నిభర్తముల
వారిని అందు స్థానములేదు. శ్రుతర్పాధిమానము వేరేభాష
ప్రార్థనామాన జాభిమానము మొదలైన అక్షరములు అరి
గర్ ముద్దీక, వారవాని హిందూకాలేబయందు గలవు కాని
గతర్ప మెంబు యూనికర్మిటీ విధానమునందు కలదుగా
నదియొకటి. ఈకారణముననే మై కెప్పక విధానలయంబులు
పూర్ణముగా వారీతి కలాకాలము కావయ్యెను. ఇయ్యది
ఆభ్యాత్మిక విషయములలో స్వార్థంత్యంబును సంపాదించినది.
మిమనరిం దాశ్రయమునందే కప్పించుకొననది. వాని వాతీయ
విషయములలో వామనీన భర్త సమన్వయంబుక కియ్యది
ఇంకను దొంగనలేదు. కాన వాతీయమున్నప్రాయము చేస
టెట్ ఆభ్యాత్మిక ముగ్ధంబున లెండుమెంబు ఎక్కినవని తెలు

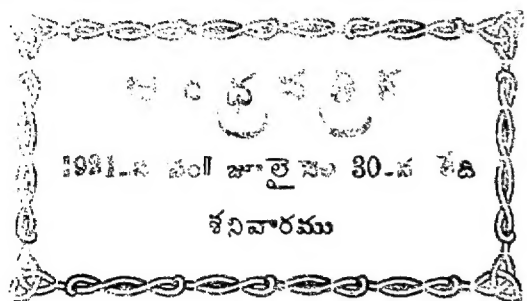

నగల వాణ్ణముగాను త్రాచికోడ + శరమైన ధరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట నొంచుదును. తయారుచే
తనివాటిని అతిశ్రుముగా అర్జునమేరకు తయారుచేసి
యివ్వలదును. ఒకసారి అర్జున యిచ్చి నగల తయారు
చేసికోస్తూ వారి కలన మీ నమ్మకము తెలిసికోతయ్యును.

ప్రకటనము

స్వరాజ్యోదయమున కాచార్యపీఠము ను వహించి, స్వరాజ్యపరివార్ధిని నెలకొల్పుటకు కారణభూతుడై, ఆ మహాపరిశ్రమ భారతజాతిని నుత్తీర్ణుల గావించి, స్వరాజ్యమునుండి భారతదేశ స్వరాజ్యలక్ష్మిని వీక్షించ నాతులై యున్న లోక మాన్య తెలకు మహాశయిని వర్ధంత్వత్వవ మహా దిన సందర్భమున, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాచార్యాలయము మూయబడును. ఆగస్టు 1-వ తేది సోమవారము నాడు అందుచే ఆంధ్రప్రదేశ్ వెలువడను.

సంపాదకుడు

పూర్ణ యోగము

పూర్ణ యోగ మనన, పూర్ణ సత్యమని ఎఱుంగ నగును. పూర్ణ సత్యమును గ్రహించెడి వారు ధన్యులు. పూర్ణప్రజ్ఞ గలవారు పూర్ణ సత్యమును కనుగొనగలరు. పూర్ణప్రజ్ఞ యనిన, పరి పూర్ణసాధనాంతరములచే సంపాదించబడిన జ్ఞానము. జ్ఞానముపార్జనమునే యోగ మనియెదరు. యోగ మనిన నిర్వాణ మని భావింపజనదు. నిర్వాణమనిన నిర్గుణానంద మని తెలిపిన తెలుప వచ్చును. ఆనందమును సగుణమునందు కనుగొని దాని ననుభవించుట భావ్యము. భావ్య మనిన సంభవార్థ మని గ్రహింపవలయును. సంభవించెడి సంఘటనములయందే మానవులు సుఖము భవమును జూడగలుగుదురు. సుఖానుభవమే ఆనందమని నిర్వచింపనగును. నిర్వచన మనిన శాస్త్రనిర్వచనమనిగాదు. శాస్త్రము లాయాకాలముల కనుగుణ్యముగ మారుదులచే రచింపబడినవి మహద్బలసగా, సత్యద్రష్టలు. సత్యమును, నిజ మనునర్థములో వాడలేదు. నిజము, అబద్ధము, అనునవి వ్యవహారమునందు వాడెడిశబ్దములు. సత్య మను కల్పమునందు రెండును మిళితములై యున్నవి. సత్యమునకు రెండురూపములు గలవు. ఆ రూపములు రెండును, సత్య మనియే భావింపవలయును. యుగధర్మముల ననుసరించి నిర్వచనములుగూడ మారుచుండక తప్పదు. ఒక కాలములో నిజమని యెంచునది, వేరొకకాలములో అ బద్ధ మని ఎంచబడును. అబద్ధపుస్వరూపమును కనుగొనిన నిజపుస్వరూపము తెలుపడును. అబద్ధమనిన మోసము. మోస మనిన మాయ. మాయాపరికల్పితమగు జగత్తును జూచి భ్రాంతిజెందినవారు, దానిని నిజ మనియెదరు. కాని దానిని మాయయని భావించెడివారు ఆనిజము నబద్ధ మనియెదరు. సత్యము భగవత్స్వరూపము. భగవంతుడు తనస్వరూపమును పలువురకు పలువిధముల జూపించును. ఆయాసందర్భముల కనుగుణ్యముగ, భక్తులు రూపములను నిర్మించిరి. రూపభేదములనుసరించి, ఇష్టదైవము లేర్పడిరి. రూపములనిన మానవరూపములుమాత్రమేగాదు. నరసింహ, వరాహ, కూర్మాదిరూపములనన్నిటిని భక్తులు చూచిరి. భక్తులసంస్కార

ముల కనురూపముగ, రూపము లేర్పడెను. భగవదనుగ్రహము గలవారియందు ఈ రూపము లన్నియు లీనమైయుండును. లీలమగు ననిన, కలసి యుండును. రామ కృష్ణాద్యవతారములు యుగ సంఘటలో తమభక్తుల హృదయములలో బ్రవేశించి, వారిని పూతచరితుల గావించి అవతార మూర్తుల గావించును. అవతారమూర్తి యనిన భగవదవతార మని భావింపవలెను. అవతరణ మనిన దిగుట. సమన్వయయుగమునందు సమన్వయమూర్తు లవతరించెదరు. వారియందు భగవత్కృతి దిగును. భగవత్కృత్యయనిన భగవదంత్యయని చెప్పవచ్చును. భగవదంత్యసంభూతు లుద్భవించెదరని అన్ని మతములవాదులు అంగీకరించెదరు. ప్రపంచసంక్షోభ ముదయించునపుడెల్లను, ధర్మ సంస్థాపనార్థము అవతారపురుషులు ఉద్భవించుచుండురు. అవతార పురుషులు దేశకాల పాత్రముల ననుసరించి మారుచుండురు. పురుషులనిన స్త్రీలకుగూడ వర్తించును. దేవతాపురుషులును, దేవతాస్త్రీలును సత్యయుగమునందు వెల్లి విరియవలెను. సమన్వయయుగ మనిన సత్యయుగమని భావింపవలెను. సత్యమును మహద్బలు చూచిరని తెలుపబడెను. చూచుట యనిన కనుగొనుట. కనుగొనుట యనిన జ్ఞానముమూలముననే. జ్ఞాన మనిన భక్తికి విరుద్ధమని భావింప గూడదు. భక్తి యం దే జ్ఞానము గలదు. జ్ఞానమునందు భక్తి యిమిడియున్నది. వైరాగ్యమును ప్రత్యేకముగ విచారించ నక్కరలేదు. వీలనన, జ్ఞానమునందును, భక్తియందును, వైరాగ్యము మిళితమైయున్నది వైరాగ్య మొకసాధనమని చెప్పవచ్చును. జ్ఞానమనిన గ్రహించుట. గ్రహించుటకు శ్రద్ధ యావశ్యకము. శ్రద్ధకు భక్తిపారవశ్య మవసరము. జ్ఞానులలో భక్తులు గనుపించెదరు. భక్తులలో జ్ఞానులు గనుపించెదరు. జ్ఞానులలో భక్తిపారవశ్యమును జూడవచ్చును. జ్ఞానులు వేరనియు, భక్తులు వేరనియు, భావించుటచే భిన్న సిద్ధాంతములు ప్రబలి నవి. భిన్నసిద్ధాంతములకు రానురాను ఎడబాటు గలిగి నిజము మరుగయినది. నిజమనిన, సత్యమని తెలిసికొనుట సులభమే. సత్యము అబద్ధమునందు జూడగలదని గ్రహించుట సులభసాధ్యము గాదు. అబద్ధ మొక విశ్వాసమే. విశ్వాసమే సత్యము. ఎవ్వరివిశ్వాసము వారికి సత్యము. దానినే యంతఃకరణమని భావించెదరు. అంతఃకరణమే ప్రమాణమగుచున్నది. అంతఃకరణము ననుసరించియే అభ్యాసము లేర్పడుచున్నది. ఆచారభేదములా తీరుననే నేర్పడినటుల గ్రహింపవచ్చును. అందుచే విశ్వాసములను విరసింప వీలులేదు. విశ్వాసములు నిజము గానచ్చును. అబద్ధములు గావచ్చును. నిజము నిజమే. అబద్ధము అబద్ధమే. రెండును భిన్నములని ఎరుంగవలయును. సత్యమునందీరెండును ఇమిడియున్నవి. అసత్య మనునది ప్రత్యేకముగ నున్నదనుట భ్రమ. సగుణోపాసకులకు సత్యము మాత్రమే గలదు. భగవంతుడు సత్యము. భక్తులెప్పుడును సత్యమునే ఉపాసించెదరు. సత్యస్వరూపుడగు భగవంతుడు జ్ఞానస్వరూపుడు. అందుచే జ్ఞానభక్తిమార్గములకు స్థూల దృష్టితో జూచినను భేదమంతగ గనుపింపజాలదు. సూక్ష్మ దృష్టితోజూచిన, జ్ఞానమే భక్తియనియు, భక్తియే జ్ఞానమనియు తెలు తెల్లమగును. భక్తిజ్ఞానములకు రూపమునందు మాత్రమే భేదము గనుపించుచు గాని, వస్తుతత్వమునందు ఏమాత్రము భేదములేదు. భక్తిపరవశులు ఈశ్వరునియందు లీనమగుచుండురు. వారు ఈశ్వరజ్ఞానమును సంపాదించి, విశ్వా

నుసంధానతను గాంచెదరు. జ్ఞానులు సముతము ఈశ్వరసాక్షాత్కారముకొరకు ఆత్మార్పణము గావించెదరు. ఆత్మార్పణ యనిన జిజ్ఞాసయే. జ్ఞానుల జిజ్ఞాసయూ, భక్తుల పారవశ్యతయూ, భక్తుల జిజ్ఞాసయూ, జ్ఞానులతన్మయత్వమును నొక్కటియే యని గ్రహించుట, పూర్ణయోగము. పూర్ణయోగమనిన జ్ఞానభక్తిమార్గముల సమన్వయభక్తి. అంతియగాని, అరవిందమోక్షగాదు తలచినటుల కాశీశక్తియను నిచ్చాశక్తి యొకటి వేరుగ గలదనియు, కాశీశక్తికివిరుద్ధమును అర్పించి, నిరాధారులవలె నుండవలయు ననియు దెలుపుట అర్థశూన్య మగు వాద మగును. అరవిందుని పూర్ణయోగము భక్తియోగముగాని వేరుగాదు. జ్ఞానసిద్ధిని చురకనజేయుటచే అరవిందుని సిద్ధాంతమునకు విలువదప్పిపోయినది. పూర్ణయోగ మనిన జ్ఞానయోగము. జ్ఞానమే యోగసాధనము. జ్ఞానముభక్తియునొక్కటియే యని గ్రహించవలయును. అటుల కనుగొనుటయే, పరిపూర్ణప్రజ్ఞ. పూర్ణయోగమునకన్న పూర్ణప్రజ్ఞయను శబ్దము విశాలభావమును సూచించును. పూర్ణప్రజ్ఞ పూర్ణసత్యమును కనుకలమును. పూర్ణసత్యమే భగవంతుని స్వరూపము. సత్యమును జ్ఞానమును నొక్కటియే. జ్ఞానమే భగవంతునిస్వరూపమని నిర్ధారణయగుచున్నది. జ్ఞానమునకన్న భగవానుని సత్యస్వరూపమును గ్రహించుటకు సాధనాంతరము వేటులేదు. ఈసంగతిని గ్రహించి పునర్నిర్మాణమున కాధారముల నేర్పడువలయును. జ్ఞానభక్తిమార్గములకు నీజనమిస్వరూపము గురువలయును. సమన్వయయుగ సంక్షోభమిదియే. ఈసంక్షోభముఫలమయ్యెనేని భగవానుని స్వరూపమునందు అన్ని మతములును, అన్ని జాతులును, అన్ని సంఘములును, మిళితమగును. జ్ఞానసాధనముచే నెల్లరును, భగవత్స్వరూపులయ్యెదరు. భగవానునిసంకల్ప మిదియే యని గుర్తెరుంగవలయును.

క్రిక్రిశేషులైన పురాణం నాగభూషణం పంతులుగారు.

పురాణం నాగభూషణంగాదు బందరుపురమున సత్కిర్తిగాంచి వేదాంత పురాణేతిహాసాదిగ్రంథ పాఠశాలకు వంశమున జన్మించి బాల్యమున విద్యభ్యాసించి, పట్టపరిశ్రయందు ఆతీతేతీ న్యాయవాదివృత్తిని స్వీకరించి పలుసంవత్సరములు చెన్నపట్నపు న్యాయస్థానముల పనిచేయుండిరి. వారు పిన్నతనమునుండియు ఆంగ్లము ఆంధ్రము, గీర్వాణభాషలందు పరిపూర్ణపాండిత్యము గడించి అసమానప్రజ్ఞతో సభ్యుల మనంబులు ఆనాందాల్లి నోలలాడునట్లుగా మాటలాడుచుండిరి. వేదాంత శాస్త్రములను, తదితర గ్రంథములను బాగాక పఠించి, సజాతీన ధర్మానుసారముగా కాలము గడపుచుండిరి. చరిత్రయందు ఎం ఏ పరిక్షయంగా ఉత్తీర్ణులై, న్యాయ శాస్త్రమునందు బి ఎన్ పరిక్షయందు పరిష్కాధికారులై, గీర్వాణమునందు ఎం. ఏ పరిక్షయందుగూడ పరిష్కాధికారులైన ఆంధ్రులలో ప్రప్రథములు.

ఆ నేకవత్సరములనుండియు రాజకీయసమస్యలయందు పాటుపడుచు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘపు కార్యదర్శి యయి హిందూదేశ స్వరాజ్యస్థాపనకై శక్తివంచనలేక పనిచేయుచుండిరి. కాలవశమున పిన్నవయసునందే రాచపుండుపాల బడినవని శుక్రవారం ఉదయము సుమారు ఎనిమిదిగంటలకు స్వర్గస్థులైన తెలియజేయుట కెంతయు చింతించువాను. పరమేశ్వరుండు వారి కుటుంబికులకును, ఆంధ్రసాధులకును ధైర్యముసంగి, వారి ఆత్మకు కాంతి కలుగజేయు గాక—ఒక ఆంధ్రుడు.

అంతర్జాతీయమహాసభ.

సిప్రా, జూలై 29:— అక్టోబరు 25 వ తేదిని జరివానగరమునందు సమావేశము గానున్న అంతర్జాతీయమహాసభకు భారత ప్రభుత్వము తరపున పాల్గొనుకాంగకార్యదర్శి ఎ. సి. ఛాటర్జీగారును, డి. యం. గుప్త. వి. సి. యన్ (వంగదేశము) గారును ప్రతినిధులుగా వెళ్లుదురు.

స్థానిక వార్తలు

ఆర్యసమాజము: పండిత ఋషిరాం బి. ఏ. గారు శేపు ఆదివారము ఉదయము 8-20 గంటలకు 447 టంకసాల బిధియందు “కర్మయోగము, జాతీయజీవనము”ను గూర్చి యుపన్యసించుదురు.

తోళ్ల సామానులవారి పరపతి సంఘము: ఈ సంఘము వారి 2 వ వార్షికసభ ఆగస్టు 6 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు రాయపేటలోని భారత సేవకసంఘ కార్యాలయమునందు జరుగును.

రెడ్డిజనసంఘము: రెడ్డిజనసంఘమువారి ప్రథమ వార్షికసభ పురకవాకములోని 12- ఆదియప్ప మొదలివీధి “ఆది లక్ష్మీవిభూషణుని” ఆగస్టు 7 వ తేదీ ఆదివారమునందు జరుగును. 1920-21 వ సంవత్సరనివేదిక చదువబడి యంగీకారము వడయును. ఆదియప్పరాత్రి 8 గంటలకు భోజనము. రాత్రి 9-గంటలకు- మహాసభ.

బాలివాలాకం వెని యజమానుని మరణము: హంబాయి పార్శ్వ బాలివాలాకం వెని యజమాని యగు షాన్. యస్. తంతాగారు హైదరాబాదులో కలరావలన చనిపోయిరి యొక విశేషము వ్రాయుచున్నాడు. (మద్రాసు మెయిలు)

లోకమాన్యుని ఛాయాపటము: కీర్తిశేఖరైన లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలవగారి ఛాయాపటమును మద్రాసు సర్దివయ్యభక్తజనసభ వారు మా కంపిరి. అపటమందు తిలవగారి నారాయణస్వరూపముగను ఒకచేతచక్రమును, ఒకచేత శంఖమును, ఒకచేత గదయు, ఒకచేత భక్తియోగపుస్తకమును భుజియించి బాలలంకకుమగ చిత్రింపబడినది. వారియందు భక్తభావము ప్రకటించిన సమస్యను జేయుచున్నాడు. తిలవగారి నారాయణాంకసంఘాతుడే యనియు నారాయణుడే యనియు ఆపటమును చూచినవారు తలంపకమానరు. ఆపటమును గావలసినవారు సర్దివయ్య భక్తజనసభ 92, అవధానం పాపయ్యరవీధి, చూర్, మద్రాసు అని వ్రాసిన బడయుగలరు.

ఇండియన్ బ్యాంక్ అర్థ సంవత్సర నివేదికము: బాను 80 వ తేదీతో అంతకుయ్యే అర్థసంవత్సరమునకు యిండియన్ బ్యాంక్ డైరెక్టరులు తమనివేదికమునంపిరి. ఈ అర్థసంవత్సరమునకు లాభము 70295 7-5 రూపాయలు. గతసంవత్సరం లాభము 18140-18-7. మొత్తం లాభము 88436-5-0. ఇందులో 45030 రూపాయలను భాగస్థులకు పంచివెట్టుటకును, మిగిలిన 43406-5-0. రూపాయలను జరుగు సర్ధసంవత్సరములోని తీసుకనచ్చుటకును డైరెక్టరులు తీర్మానించుకొనిరి. ఈ అర్థసంవత్సరమునకు బ్యాంక్ కేటు 6.18 % కు నిలిచినది. ఇదియే బ్యాంకింగ్ సాహించి: విదప తక్కువ వడ్డీ 1915 లో మాత్రము 6 % కంటె కొంచెము తగ్గెను.

క్రొత్త భాగస్థులకు మరెండు క్రొత్త భాగము లియబడెను. అందువలన 26,561 భాగములకు దిగుభాగములు వచ్చెను. అందు బాను 80 వ తేదీనాటికి 24721 భాగములు పంచివెట్టుబడెను. భాగము 25 రూపాయల చొప్పున గూడ భాగస్థులుగ నున్న వారికి భాగమియ్యబడెను.

నూజవీడు కేసులు.

నూజవీడు ఇరువై యిద్దరియ్యదాయిల కేసు జేచిరాకు గ్రామము నూజవీడు ప్రేమనంద్ద నన్న బాత్తులపాడునకు వాయిదావేసిరి. భోజనాదుల సౌకర్యములు తుదకువని ముద్దాల్లూలు ఎంత వేడికొనినను మేజిస్ట్రేటుగారు వెడచెని వెట్టిరి. ముద్దాల్లూలు దీనివలనను బని సర్కిలర్ యివ్వెత్తురు గారు కొట్టేటంత గంద్రాశము చేయుచు నుండిపడి దొంటు లూక్ ఇన్ కోర్టు వాన్ సెన్సు అని జాతీయవైద్యులగు రామభోగి రాజుగారిని అనేకదుర్భాష లాడిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు నవ్వును పూయకొనిరి. గౌరవనీయులగు ఆపహయోద్య మవారులను కేసులు వైదికంపె నిరసనముగా నోటికివచ్చి నట్లు మాట్లాడిన సర్కిల్ యివ్వెత్తురుగారు నూజిని సంతోషముతో పూయకొన్న మేజిస్ట్రేటుగారును మాకెంతయు నందనీయులు. అధికారులు దొర్ల న్యమునకు ఎంత పురికొల్పినను సహాయనిరాసరణవాదులు అతిశాంతముతో నూరకుండిరి.

అధికారుల దొర్ల న్యమును నిరసించుచు విచారమును తెల్పుటకు కొట్టెన్నియు మూసివేయబడినవి. పురమందరము నందు ఒక వెద్దబహిరంగసభ గావించబడెను. అని 27-వ తేదీని ఒకరు నూజవీడునుండి వ్రాయుచున్నాడు.

తిలకు లోకమాన్యుని వర్ధంతి

ఆగస్టు 1 వ తేదీ సోమవారము

స్వరాజ్యమంజరికాస్తోత్రం

భారతరాష్ట్రనివాసుల కైలరకు ఈస్వరాజ్య భజన అనుకూలముగా నుండునని (దలచి రచించియున్నాను. కాము దీనిని ప్రచురింప వేడెదను.

భజ స్వరాజ్యం-భజ స్వరాజ్యం
భజ స్వరాజ్యం-మాధవులే
సంప్రాప్తే స్వరాజ్యే సమయే
నహినహి రక్షతి మతవైషమ్యం
మాయామోహన వస్త్రులశేషం
దృష్ట్యా మాగామోహశేకం
ఏతిదృష్ట్యర్థించావదురం
మ : సివిచింతయ వారంవారం
సంతతిచింతాభరితం దేశం
వ్యవగతసాత్విక కాంతివికాసం
కిల్బిష సంకులవిద్యాభ్యాసం
మాకురు మాకురు దుస్సహవాసం
ద్రవ్యవిహీనం భావ్యనిలినం
దాస్యశృంఖలా దావనిమగ్నం
భారతజననీ దుఃఖునిహర్తం
స్వార్థత్యాగం కురు కురు వేగం
కార్యం గలితం దైర్యం ఫలితం
స్వార్థవిహీనం భారతబృందం
స్వాతంత్ర్యేచ్ఛాశక్తిశ్చ మేతం
తిలకం గాంధీం భజ భజ నిరతం
నిస్తే జత్సం- నిర్వీర్యత్వం
నిర్ధ వికత్వం జాతమహా
పశ్యన్న లెనచపశ్యతిలోకః
ఉదరనిమిత్తం బహుకృతకోకః
జీవేవజీవే లో ఆచారః
క్షీణే విస్తే కోవాపారః
గలితే కాశ్యే కశ్యకురంగః
ప్రాప్తేరాజ్యే కోవాహూసః
స్వచ్ఛమసంస్కృతభాషాద్వేషం
సోపదర్శనం భాషాదేశం
హిందూధర్మవిచారణజేషం
భోభో సోదర మాకురుద్వేషం
గేయం గాంధీనామసమాప్తం
ద్యేయం భారతరాష్ట్ర మజ్రం
నేయం మాన్యే తిలకేచిత్తం
దేయం భారత భాండేచిత్తం

కే. యం. కరిబసపశాస్త్రి

రాయదుర్గం.

రాజమండ్రి తలూకా కాంగ్రెసు మహాజనసభ: ఆగస్టు 7, 8, తేదీల నుండు (ఆదివారం, సోమవారములం దు) శివనగరమందు దోసకాయలపల్లివాస్తవ్యులైన మ|| రా|| శ్రీ|| మార్తి నువ్వురావుగారు యాధిపత్యమున జరుపుదును.

లోకమాన్యుని జయంతి: రాగల సోమవారము 1 వ తేదీ సాయంత్రము తిరునల్లి కేజి బీదినద్ద లోకమాన్యుని వర్ధంతి యననరమున నొక మహాసభ జరుగును. పలువురు నాయకు లుసన్మసింతురు. కద్దర వస్త్రములు సభయెదుట ప్రదర్శింపబడును.

ఒక సానుభూతిసభ: చీరాల పేరాలపజలకవ్వన లనుగుంచి సానుభూతిగనుపట్టుకై 2 ఆగస్టు తేదీసాయంత్ర ము 5-30 గంటలకు తిరునల్లి కేజి బీదినద్ద సభజరుగును. శ్రీమాక యస్. శ్రీనివాస య్యంగారు అధ్యక్షత వహించురు.

బీహరు, ఒరిస్సా రాష్ట్రముల కాననసభ ముగించబడినది.

తిలకులోకమాన్యుడు.

ప్రథమవర్ధంతి.

కాంగ్రెసు సిటీ నెట్టులు ఆఫీసువారి ప్రకటనము గాంధీమహాత్ముడు

లక్షలకొలది భారతీయులు తిలకు లోకమాన్యునిదైర్య మును, పాండిత్యమును, స్వదేశ ప్రేమను, అన్నిటికన్న ముఖ్య మైన ఆంతరంగిక జీవనమును, స్వార్థత్యాగమును పరిగణించి ఆమహానుభావుని నేవిధముగ పూజ్యభావమున జూతుకో నేనుగూడ అట్లు పూజ్యభావమున జూతును.

ఆ మహానీయుని సందేశమును వినయపూర్వకముగ నివేదించుచున్నాను.

“భారతసత్వస్వరాజ్యప్రాప్తిని మించిన పూజ,త్యాగ ము, లేవు.”

అరవిందయోగి.

“భారతమునం దీరుహానీయునికన్న నెక్కుడు శక్తి వడసిన ప్రసిద్ధపురుషుడు లేడు. కాంతముగ, స్వభావనిర్దమని తలచి యాకన్యముల నెరుగొనినవారు మరియొకరుగానరారు ఆగస్టు 1 వ తేదీ సోమవారమునాడు తిలకు వర్ధంత్యు త్వము జరుగవలయునుగా? మీరేమి చేయదలచితిరి?

ప్రపంచమున కంతకును ఉత్తమపురుషుడు లోకమాన్యుని స్మరింపవలెనని మిమ్మాకేంచిరాడు.

హిందవులు, మహమ్మదీయులు, బ్రాహ్మణేతరులు, ఆదిమాంధ్రులు, ఎవరైన నేమిసోపవాచమునాడు తిలకు లోక మాన్యుని స్మరింపవలెను. ఉదయము భజనలను ప్రార్థనలను, ఉచితస్థలములందు జరుపుడు. మీరెల్లరు కద్దరుబట్టలను ధరించి మీ గృహములను కద్దరుతో చేయుచిన జాతీయ పతాకము లతో నలంకరింపుడు.

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాననసభ

లక్నో, జూలై 29: కాననసభాసభులవనకులకొ రకు తాత్కాలికముగ లక్నోపట్టణమందు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని ఏర్పాట్లను జేయవలయు నని పండితగోకరాధమిక్రా గా లోక తీర్మా నమును ఉప పాదించిరి. ప్రభుత్వము వారి తీర్మానమును అంగీకరించిరి. పాతకాలలందు వేసవి నెలవులకు ముందు జరిగెడు పరీక్షలలో తప్పిపోవు బాలరకు వేసవి తరువాత తిరిగి పరీక్షలను తెట్టెలయు నని ఒక తీర్మా నము ఉపపాదించబడెను. వోటుకు తెట్టెగా ఈ తీర్మానము ఓడిపోయినది. ప్రభుత్వోన్యోగీయులు లంచములను దీసికొను విషయమై విచారణ జేయుట కొక విచారణసంఘమును నియ మించవలయునని ఒక తీర్మానము ఉపపాదించబడెను. ముఖ్య ముగ పబ్లిక్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగీయులకు లంచ ములు మొదలని ఒకసభ్యుడు పలికెను. విచారణసంఘ మన వసరముద, లంచములు దీసికొనువారిపేర్లను ప్రభుత్వము వారికి దెలిపినపక్షమున, వారుశిక్షింపబడుదుని గోకరనాథ. మిస్సా గారు, రుచెప్పిరి. ప్రతిరాష్ట్రముందునుఇట్టిమరభ్యాసములు గల వనిచూచుచువారాదురాజు గారు పలికిరిఉద్యోగులు లంచముల బుచ్చుకొనిన, కఠినముగ శిక్షించబడుదుని రాజుగారు పలికిరి.

సి. యస్. ఆంధ్రూసుగారు పంజాబుగవర్నరు

గారిని సందర్శించుట.

లాహారు, జూలై 29: సి. యస్. ఆంధ్రూసుగారు ఈదినము లాహారు పట్టణమునకు వచ్చి, సిహూకొండలలో నిర్బంధపెట్టి కూలిపని చేయుచున్నవటుకు గురించి కడుదీర్ఘ ముగ గవర్నరుగారితో సంభాషించిరి. తరువాత కలకత్తామె యిలులో భోజ్యమునకు బయలుదేరి వెళ్లిరి.

బాంబాయి నగరమున 29 వ తేదీన బరిగి జరిగిన
మహాజనసభ స్థాయిసంఘము మరియు దీక్షార్థి మిట్టామో
కంబలదేశ. "సంయుక్త రాష్ట్రములు మున్నగు రాష్ట్రము
లలో స్థానిక ప్రభుత్వములు కలిగిరావలయును మరియు జనప్ర
చారములనే పరిమిత ప్రభుత్వముగా ఆపాదించుటకు
సవలించుటకు కచ్చిత ప్రయత్నము చేయవలయును. కాంతర్వ
(బాంబరాష్ట్రములలోని బహుళ స్థానికాధ్యక్షుని లాపించిన
దురాగతములను గురించి విచారించుటకు జరిగిన భిక్షాపర
సంఘమునే నియమించుటకు జనప్రభుత్వములను జాతీయ
రాజ్యప్రభుత్వములను జాతీయ రాజ్యములను అనుసంధాని
నీ సంఘము జాతీయ గుర్తించుటకు గాని
జాతీయ సంఘములను దౌర్జన్య రాజ్యము
సమగ్రముగా కొనసాగునట్లు మూడువరుస ప్రజలపై కార్య
ములను అభివృద్ధి పరచుటకు నిరంకుశముగా ప్రయత్నించుటకు, స్వతంత్ర
యధ్యక్షులను కీర్తనముగా పరిగణించుట కష్టమి
ధమును కలపవలయును అభ్యంతరమును కలిగించుటకు మూడు
వరుసలు స్వతంత్ర సంఘములను ఏర్పాటుచేయుటకు నిర్ధానము
యైతేగా పరిగణించవలయును ఆజ్ఞాపించుటకు నిరంకుశము
పరచిన సంఘముగా రక్షించుటకు ముందుగాను. అటుపిమ్మట
సజ్జిత అవసరము కలిగినవో ఆజ్ఞాపించుటకు ముందుగాను
తేదీన గనియిన సంఘములను సూచించుటకు వెనుకమును
గాని దానిని ముందుగాను జరిగిన మహాజనసభ సభాసమి
అనుకరణము. ఈలోగా ఏర్పాటుచేసిన ముగ్గురు
రాష్ట్ర ఆజ్ఞాపించుటకు ముందుగాను గోరినవో ఆజ్ఞాపించు
రాష్ట్రములను ముందుగాను ముందుగాను ముందుగాను
జాతీయ సంఘములను ఏర్పాటుచేసి నిరంకుశముగా
ఏర్పాటుచేయుటకు ముందుగాను ముందుగాను ముందుగాను

దుర్జతినామ సంరం ఆషాఢ బింం, శ నివారము

స్వ రా ర థ ము

చి. శ్రీనివాసాచార్యులు

ఏవూరికేగెడు నీరథము + భారతి మనోరథము
స్వారాజ్యపురికేగు నీరథము + స్వలంకృత మనోరథము
ఏమార్చునుద్రొక్కు నీరథము + భూమిజనుల నీరథము
కాంతమార్గమే ద్రొక్కు నీరథము + సరసంయుక్తమనోరథము
ఏదేవుడెక్కను ఈ రథము + మాజనుల మనోరథము
గాంధీదేవుడెక్క నీరథము + కర్మమృతమనోరథము
ఏయాయుధము బట్టు నీదేవుడు + భాగ్యులు మ్రొక్కి దీనిదేవుడు
సత్యాయుధముబట్టు నీదేవుడు + చర.యుధముబట్టు నీదేవుడు
లాగేది యెవరయ్య ఈరథము + లక్ష్యముక్త మనోరథము
లక్ష్యులూగేరు ఈరథము + కక్ష్యులెన్నోరథము
లక్ష్యుల లాగేకే కదలూనా + కక్ష్యలెన్నోరథము
కోటులులాగేరు ఈరథము + ముప్పదికో. మనోరథము
దింపుదింపనుచూ దేవుణ్ణి + దింపని ఆరది యెవ్వరు
సర్కారుచట్టాలు ఆమూల + దింపుదింపగును ఆచేరు
భాగ్యముగేకేమి + దేవుణ్ణిదింపితె యెప్పు
దేవుణ్ణిబట్టు యేమయ్యా + సాగాదు ఘడుకు ఈరథము
కాంతిభంగంకాన వివరయ్య + కాంతిదేవుడేకయంపేను
అన్నివోట్లా దేవుడారితీ + అరదమునెక్కు వెళ్లాడా?
భద్రాద్రిలో తక్కు ఎల్లాడా + భద్రాముగా నియున్నాడా
భద్రాద్రిరామునికి మీమీద + పగయేలే యెక్కు కొట్టాడా
భద్రాద్రిరాముడు కాంతిని + పంకింపముమ్మలొట్టాడు
రామదాసునిమునుపు అట్లాగేరచ్చుకు రచ్చుకొట్టాడు
భద్రాద్రిరామున్ని దండంబు + భద్రముతో ముప్పురాజ్యంబు
భద్రాద్రిరామున్ని మ్రొక్కేము + భద్రముతో మాప్సిమోక్షంబు

మహాకవి లోలంబరాజు

సంస్కృత సాహిత్య ప్రపంచమునందు సకల ప్రతి
భావంతులగు ప్రాజ్ఞులకుగాని మధురమధురములగుసుధాధా
రల నైతము మరపించేయంగల్గు వాగ్దేవికి వెదగిన కవి
రాజులకుగానిప్రతిపక్ష మతఖండమును నిర్దిరోధముగ నొనర్చి
స్వయంమును ప్రతిష్ఠింపజేయంగలిగిన యద్భుత ప్రతిభులగు
దార్శనికులకుగాని - ఇంకను తక్కుంగల విశేషులందు
అనమానశేముషీధులగు పేరొందిన షష్టలకు గాని కొంత య
నుమాట సుంతయును కానరాదు. ఏ గ్రంథరాజమును క్రించి
నను, ఏ దార్శనిక వాదముల నవలోకించినను, ఇట్టి మహాభా
వులయొక్క యత్యద్భుతములగు ప్రతిభాప్రాభవములు - వాగ్దే
వికి విలసనములు - దృగ్గోచరములగుచు నే యుండును. కాని
సమస్త విషయములందును - సర్వ దర్శనములందును - సమస్త
వాద్యయ చర్చలందును-సమానముగు ప్రతిపత్తిని-ప్రజ్ఞాపారదృష్
తను - ఆకుంకిత ప్రతిభను-గడించి, దానిని లోకమునకు శ్వ
తముగాఁ జూటి,(గ్రంథరూపమున)చిప్రతిష్ఠితముగా వెలయుచు
ప్రజ్ఞాప్రాభవ సంపన్నులు మాత్రముచాల లెక్కువగా నుండుట
ప్రకృత మిచ్చట నుల్లేఖింపబడిన - లోలంబరాజు మహాకవి
ఇట్టివారిలోఁ జేరినవాడు. ఈ మహాత్ముని జీవితచరితము - మ
హాతకమహాశయుల కాదర్శప్రాయమై విరాజిల్లుగల్గు నను నాన
తో ఇచ్చట వివరింపబడుచున్నది.

సుగృహీత నామధేయుడగు మహాకవి లోలంబరాజు-
భారణులగు సంస్కృతజ్ఞులకంటెను వైద్య విద్యాపరిశ్రమ-
గ్న బుద్ధివాంసులకు ఎక్కువ పరిచితుడు. ఈమహాకవి వైద్య
జ్ఞులయొక్క బ్రతిష్ఠించిన దీపకలికా సందర్శనము నొనర్చుచే
ఆవాద్యమార్గయనా కాంతులగు మాణిక్య లిప్పటికిని
సంపూర్ణ ఫలసిద్ధిసొందజాలకు న్నారు.

ఎవరైన నొక ప్రాచీన మహాకవినిగూర్చి వ్రాయ నుద్దేశింపిన వెంటనే - ఈ కవి ఎవ్వడు? ఏకాలపువాడు? ఎవ్వటివాడు? ఏయేగ్రంథములను వ్రాసినాడు? అను నీ మున్నగు ప్రశ్నము లుపసితము లగును. కాని ఈ ప్రశ్నలకు సదుత్తరము లిచ్చుట అసాధ్యము. ఏలయనగా - కొందఱుకవులు విఖ్యాతనాములైనను - వైదువ్యవృత్తములగు గ్రంథములను వ్రాసినవారైనను - తమ గ్రంథములలో అత్యున్నతముగా మాదికములఁ బ్రచురింప సాహసించవలెరి. ఇంక గొందఱు-ఏయుద్దేశమున వ్రాసేమి-వ్రాయఁబూనినను వానిని శ్రేయోకేయోక్తి ప్రభృత్యలంకారములలోఁ బొదిపెట్టి స్వరూపసందర్శనముకాని తెలుగున నీక్షిప్తముఁ గావించిరి. ఇట్టిస్థితిలో మన ప్రాచీనకవుల నామధామాదుల నిచ్చే శించుట చుస్సాధ్యమైన పనికాదా?

ప్రస్తుతము మహాకవి లోలంబరాజుకూడ స్వకీయ చరిత్రాంశమును స్వగ్రంథమునందు కూర్చుంగలిగినను, తన్ను తాను నిచ్చే శించుకొనునప్పుడు "ఎవ్వడు స్వకీయ జంభామాంసహవనమున దేవిని ప్రసన్నురాలిగాఁజేసికొనెనో, ఎవ్వనికిసాక్షాత్తును భవానియే స్వస్వము నొసంగి పరిరక్షణము సల్పెనో, ఎవ్వడు ఘటికాశత గ్రంథధురీణుడు మాత్రమేగాక కవి చక్రవర్తియును బిరుదము నప్రతిహతముగా ధరించి సమస్త రాజసభలంకారుడై వెల్లొందెనో" - యని కొంత యత్యుక్తికి పాల్పడుట సంభవించినది. ఇందుములముననే నేటివర్తికారకులు కొందఱిద్దానిని పుక్కిటి పురాణముగను మఱి కొందఱు స్వాతిశయోద్దీపక వాక్యరాజగను ఎన్ని సత్యనిర్ధారణమున కివి సాధనములు కావనుట సంభవించినది.

మహాకవి లోలంబరాజు రచించిన గ్రంథములు ఏదేనిమిది గలవు. ఇందులో వైద్యజీవనము వైద్యావతంసము హరివిలాసము అను నీమూడును ముద్రితములును, చతుర్వార్గ చింతామణి రత్నకళాచరితము వైద్యవిలాసము లోలంబ రాజీయము మున్నగు నవి అముద్రితములునై యున్నవి. ముద్రితములైన మూడుగ్రంథములలో దొల్టివిరెండును వైద్యవిషయకములు. చివఁకది కృష్ణ కథా విషయ క మ గు కా వ్య ము. ఈ కావ్యమునందు కృష్ణరూపమున నందునింటిలో విష్ణువనతరించుట మొదలుకొని ఉద్ధవసంజేతమునఁజరుగల కథాభాగము సంగృహీతమైయున్నది. చాలదినముల క్రిందట కాశీనుండి వెలువడుచుండిన విద్యాసుధానిధియను సంస్కృత మాసపుత్రికయందు ఈ మహాకవిని గుఱించి కొంత విమర్శనము బయలుపెడలినది. అందుచే వేచనరామ అనుపండితుఁడీక్రిందిదిని ఈయన వృత్తాంతమును వర్ణించినారు:—"దక్షిణాపథమునందలి ఆంధ్రదేశమున దివాకర నూరియను పండితు డుండెననియును ఆయనకొమారుడే లోలంబ రాజనియును, లోలంబరాజు పండితవంశోత్పన్నుడైనను, ఆయన పితృపితామహులు భోజునికీ సమకాలికుడగు హరిహరరాజు నాస్థానపండితులైయున్నను, లోలంబరాజుమాత్రము బాల్యము నుండియును విషయమై ఉన్మార్గరూమియై తిరుగుచుండుటచేత పిత్రాదులవలన నిష్కాసితుడై చేయునదిలేక దక్షిణదేశము నందలి సప్తశృంగ పర్వతమునువేరి అచ్చట అష్టావింశతి భుజా విల సితయుగ్రమేయ ప్రాభవకాలినియు నగు దుర్గామహాదేవిని స్వజంభామాంస హవనమున నారాధించి ఆమెయనుగ్రహమున ప్రాప్త కాముడై మహాకవియై మహాపండితుడై చతురగాయకుడై అనమానచాతుర్య ప్రభావ వైదువ్యములుగల వైద్యుడై పెక్కు గ్రంథములనురచించి వన్నెకెక్కెను." అని. వేచనరామగారు ఇట్లు వర్ణించియును, ఈవార్త జనశ్రుతి (పుక్కిటిపురాణము) అని వివర్ణించినారు. కాని మేము దీనిని పరికింప దొరకనగా ఈ కథానకమురు నిందుపర్యవసుగు విషయాశయమును సత్యము లేయని పొడగల్గుచున్నది. ఎట్లందురా చూడుడు:—

శ్లో. రత్నం నామదృశాం దృశాంసుఖకరం శ్రీసప్త శృంగాస్పదం
స్పష్టాష్టదశ బాహు తద్యుగవతో భర్తస్య భాగ్యం భజే
యద్యక్షేన మయా ఘటస్త ని! ఘటి మధ్యే ముత్యాధ్యతే
పవ్యానాం శత మంగనాధరసుధా స్ఫురదీధా నోఽమరమ్.

ఇయ్యది వైద్యజీవనమునందలి శ్లోకము. వైద్యజీవనమునందు తన భార్యనుదేశించి-అనగా ఆమెతో చెప్పుచున్నట్లుగా-నూరుశ్లోకములు కూర్చుండియున్నవి-"ఓ ఘటస్తనీ-స్త్రీలలోరత్నమును నేత్రానందదాయనియును సప్తశృంగ పర్వతనివాసియును ప్లాతరక బాహు సముజ్జ్వలయునగు దుర్గాదేవిని నేను భజించుచున్నాను. ఏ దయామయికి నేను భక్తుడనో, మఱియు నే దేవి యనుగ్రహమున అంగనాధర సుధాస్పృశాకరములగు నూరుశ్లోకములను (వైద్యజీవనమును గ్రంథము చేర) కూర్చుంగలిగితి నో" అని వైశ్ణోకమునకు తాత్పర్యము.

దీనినిబట్టి లోలంబరాజు సప్తశృంగశీత మహాదుర్గా సమారాధకుడనియును దాక్షిణాత్యుండనియును తేల్చాచి సప్త శృంగాల్లేఖనముచేత నాంధ్రుడనియును తెలియుచున్నది కదా. ఇంక నీతఁడు దేవులపాసనాబలమున జంభామాంసహవనమును చేసి భగవదని తృప్తురాలినిగా నొనర్చిననుటను ఈ క్రిందిశ్లోకము దృఢపఱచుచున్నది:—

శ్లో. హుతవహ హుతజంభూ జానుమాంసప్రభావా
దధిగత గిరిజాయా స్తస్య పీయూషపానః
రచయతి చరకావీక్ విత్త్య వైద్యావతంసం
కవికుల సులతానో బాలలోలంబరాజః

ఈ విషయమును మాత్రమేగాక కవికాలమును సుసూచన చేయఁజాలు మఱిొక్కశ్లోకము గూడ నతని హరివిలాస కావ్యమునందు చూపట్టుచున్నది.

శ్లో. నానాగురై రవని మండల మండనస్య
శ్రీనూర్యనూన హరిభూమి భుజో నియోగాత్
త్రైలోక్య కాకుకకరం క్రియతే సృకావ్యం
లోలంబరాజకవినా కవిరాజభాజా.

[అనేక గద్యములచే భూమండలమునకు మండనప్రా యుడగు నూర్యకుమార కృష్ణధూపతి యాజ్ఞవల్క త్రైలోక్య కాకుకకరమగు నీకావ్యము కవిరాజపద విభ్రాజమానుడగు లోలంబరాజకవిచే చేయబడుచున్నది-అని దీనిభావము.] ఈ శ్లోకమును బట్టియును సప్తశృంగ కథనమును బట్టి ఈకవిగోదావరీ మండలము వాడనియును, సులతాను మున్నగు పదములను ప్రయోగించుటబట్టి నూర్యకుమారకృష్ణ భూపతిని పేర్కొనుట చేత విదారవందల యేండ్లక్రిందటివాడనియును - అనగా పదునైదవ శతాబ్దివాడని లోఁచుచున్నది. ఇది ఇట్లుండగా వేచనరామపండితుడు విద్యాసుధానిధిలో ఈక్రింది శ్లోకము భోజచరితమునందు పరిదృశ్యమాన మగుచున్నదను కారణమును బట్టి లోలంబరాజు భోజనకు సమకాలికుడని వ్రాసిరి. అశ్లోకమియ్యది:—

శ్లో. భో లోలంబక! తురు ప్రణమనం కింప్రాణువ స్త్రీయనే
కన్తై భోజనృపాల బాలశిశే, నాయంశశి వర్తతే
కింతవ్యోమ్ని విభాతి చాస్తనయయే చందద్యుతే ర్వాజనః
పాదత్రాణ మిదం జవాద్విగళితం ఖే రాజతం రాజతే.

కాని లోలంబరాజు తనగ్రంథమునందు తనంతలాను చెప్పుకొనిన జంభామాంస హవనకథనే పుక్కిటి పురాణముగా కొట్టివైచిన వేచనరామగారు, భోజచరిత్రమునందు చిల్లరకవులు భోజుని యుత్కర్షణై అవిమృష్టముగా తెచ్చి రూర్చిన యీ శ్లోకమును ఇందలి విషయమును సత్యము అని ఎట్లు నమ్మగలిగిరి? ఆశ్చర్యముగా నున్నది.

లోలంబరాజు దక్షిణాపథమున మహమ్మదీయప్రభుత్వ మారబ్ధమైన తర్వాతివా డనుటకు-అనగా దావాపు పదునైదవ శతాబ్దివా డనుటకు - ఆతనికవిత్వమునందు అనేకచిహ్నములు కానవచ్చుచున్నది. ఈయన ఛారసీపదము లగు సులతాను ఛాదుషా మున్నగు శబ్దముల నట్లే సంస్కృతమునకలిపి - దానిని బిరుదములనుగా చేసికొని వాడుచున్నాడు. వెనుక నొకశ్లోకములో సులతానుపదప్రయోగమును పాఠకులు పరికించియే యుండురు. ఇప్పుడీ క్రిందిశ్లోకమునందుగల ఛాదుషాశబ్దప్రయోగమును లెలకించుడు.

శ్లో. సమస్త పృథ్వీపతి పూజనీయః,
దిగంగనాశిష్ట యశ శృరీరః
గుణిపీయం గ్రంథ మముం వ్యతానీక్
లోలంబరాజః కవిఛాదుషాహః

కొండలూ-లోలంబరాజు ఆత్మకృపాపరులలో నెల్ల మిన్నయి
యను ఆకారముననే చూడనిగ్రంథములు పుత్రును పొందవలసి
వచ్చెననియును - వారిచును లోలంబరాజుని ఆత్మకృపా
క్రిందిగోకమును ఉదాహరించెదరు:-

శ్లో. ఆ మున్నదవచో విచారముయే భవ్యులతిః కేవలం
సీమాగాన విదాం దివాకరసుధాంభోధః త్రియామాపతిః
ఈ త్రియః కవిత్వతాతం మతి మతాం భూభృత్యమాభాసం
కాంతోత్కృత్యత వైద్యజీవన మిదం లోలంబరాజుః కవిః.

కాని, ఈముక్తి మాకంతయోక్తిగా గవ్యులైదు. సమ
కవితా భువంధరుడును సర్వదర్శన పరిజ్ఞాతయును
సుధామామరీమణిగాన ప్రాశస్త్యము నగు లోలంబరాజుచర్యకవికి
శ్లోకోక్త విశేషములు - తత్సామర్థ్య ప్రకటనమున కింతకన్న
నిమగ్నమైనను చాలవనియే మాభావము.

ఇంతవఱకును పేర్కొనిన విషయములనుబట్టి లోలంబ
రాజుని చాక్షిణాత్మక దనియును - తత్ప్రాపి ఆంధ్రదనియును
పదునైన కలానికి సన్నిహితుఁడనియును జేరినది. ఇంక నీవిష
యము నింతలో నదలి లోలంబరాజుకవియొక్క గ్రంథగణము
లను సూచికగానా న్యాయమున నిండుక పర్యాయాచింపవల
సియున్నది. లోలంబరాజు వ్రాసిన గ్రంథములలో నెల్ల వైద్యా
కలంకము తొలిగ్రంథమైనట్లు తోచుచున్నది. గ్రంథకర్త దీనిని
తనభార్యయగు రత్నకళ నుద్దేశించి వ్రాసెను. ఈ గ్రంథము
వైద్యగ్రంథమే అయినను కవితాకళానైపుణ్యప్రదర్శనమున
నిండుకయును తీసిపోతున్నది. అభిజ్ఞులు చిత్రింతురుగాక:-

శ్లో. అనకృత మనకతవద్దా శోభితకర్తా కదంబకుసుమేన,
నభిముఖ ముఖితవివా మధ్యక్షిణా శంక తర్వాత్.

శ్లో. జంబూనదీయాం ప్రతిమాం యదీయాం
నక్షత్రసైర వామద్వ్యశో నహంతి
అశ్వకాభానలి మందవర్త్యం
తత్ప్రాచర్యేల్లం నలభేత కస్యాత్?

ఇయ్యది వైద్యారచనములొనది. దీనినిట్లుంచి నాలవల
శతావ్యయందలి వానిని ఒకటి రెండిటి నుదాహరింతును.

శ్లో. వాత్స్రీమ వనస్థితి నవనవాం శోభాం బభారావ్యహం
పాంభాస్థియతిక్త్య శృంగార ఇవ క్రూరైశ్శతైర్వృక్షభిః
శృంగార స్మగ్గుణః క్షమాపతన ప్రాప ప్రతిపాంపరాం
రాత్రి స్వీకురుతేన్య ముల్లలనాలక్షకతావ్యం క్రమాత్.

శ్లో. వృద్ధాంగనేవ విజహా నరి దుర్భతత్వం
వేదాంతనామిన మతం శుచి నిర మానీత్
గంధ్రప్రభావయతీ నక్త్ర ఇవా ద్భుతాభూత్
విద్య త్సావిత్వ మివ కేళియతం నతేజే.

లోలంబరాజు ఇంతటి వైదుష్యపూర్ణుడైనను ఆతనికా
లమునందు నతని యెడలను గొంద అనూయాపర టుండి పెచ్చ
నట్లు క్రిందిగోకములు తెలుపుచున్నది:-

శ్లో. యేషాం నచేతోలనాను లగ్నం
మగ్నం న సాహిత్య సుధాసముద్రై
జ్ఞాన్యంతగే కిం మమహాప్రయాసా
సంధా యథా వారవధావిలాసాన్

శ్లో. వివాసాహిత్య విదా పగత
గుణః కథంచి త్ప్రభతే కవీనాం
ఆలంబితే తత్త ఇ మంభసీవ
విస్తార మవ్యతే న తైలవీందుః.

లోలంబరాజు చక్కని ఉపమానంపత్రియును నుశోహరమగు
ధారయును సామర్థ్య సామన్యములును తెలుపడునట్లు గవి
త్వము చెప్పులవాడు. ఈయంశము ఆతని గ్రంథభాగములలోని
ఏయంశమును చూచినను స్పష్టమగును. అయినను ఈక్రింది గోక
మును చిత్రింపగోచెదము.

శ్లో. చాశురిగో నశ్యతి రామత్య
ఘృతేన జీరేన యత్యన్యోనన్యోత్
తీలావతీనాం నవయోవనానాం
సుభావలోకా దివ సాభాభావః

శేవకవిగ్యమును చక్కనివిశులలో సాగించుట కీయన
యగ్రసరుఁడవచ్చును. ఉదాహరణార్థ మిద్దానినరయుడు.

దు:-అయి ప్రయో! క్రితీభృతా మురాతా
కింబాలక క్రిధనధ్యోః పిత్తే?
యస్యా ప్యతీసానరుజోనత్య
కింబాలక క్రిధనధ్యోః పిత్తే?
ఈనని కవిత్వమునందుగల మహాకవిశేషమును తెలుప
గల సీక్రింది గోకము మదాహరించి ఇంతటితో ఈచ్చ నాపు
చున్నాము. ఇయ్యది అంతర్జామికారచమున మదాహరణము.

శ్లో. భిందంతే కే కుంజర కర్ణపారిం
కిమన్యయం వక్త్రీ ర్కే నహా
సంహాధనం నః కిమ రక్తపీతం
సహంతవామో! పద త్యమేవ.

ఇట్టి యదృశామేయప్రతిభాప్రాధనములకు గురియైన
యాద్రవిద్యద్రవ్యములు ప్రాసిన కాలమున నెంద తెంద
ఁబడినాడోగా!

నేను సభకుం బోవునడికి జుఘాలశాస్త్రి యి
ట్లుచెప్పసించుచున్నాఁడు :

“ఒక్కడే తరువాయి-రావయ్యా! కానికె గానికె జూపిం
తునో యచ్చ! రావయ్యా! యని యంతరేద్ది నరసింహస్వామి
వారి తిరునాళ్లలో నాయముకడనుండి యీవలకు వచ్చుచుండఁ
గా వెన్నొక్కఁడు పిలిచెను. “నేను గానీ నిదివఱకుం జూచితిని-
మాడవారి కెవ్వరికైన జూపింపుమని నేను బ్రత్యుత్తరమిచ్చి
పోవుచుండగా “వెనుకటికాకే కాదయ్యా! ఇప్పుడు క్రొత్తబా
మ్మలు వచ్చినవి రావయ్యా!” అని యతఁడు నన్ను మందలించెను.
ప్రతిమ క్రొత్తదగుటచే గానికాడఁ గ్రొత్తదని యాతని నమ్మ
కమైనట్లు కనఁబడుచున్నది. ఆహ! క్రొత్తయందు మనుజుల
కెంత వింత-ఎంతవేడుక - యెంతవిద్యాభిము. అనంతభావ్య
ముచే వ్రాత రోత కదా! ఆషాఢగ్రంథమున నంబర మలం
కరించినయంబుద మక్షిపర్వ మనుట కేమైనందేహమా? క్రొత్త
కోయిల కుహరా వామము- గాలియై సుభిని - యాకర్షిం
చుచు గదా! క్రొత్త యావకాయ మనిన వర్ణింపః బాలికవి
యదవఱకుం బుట్టలేదు- ఇంకముందు బుట్టఁబోడు. క్రొత్తపెం
డ్డిహారురి చెనుకు - నహావ్యా కోటికోహినులు తఱుకు.
ప్రకృతియెంత ప్రాంతవైసను నెప్పటికప్పుడు క్రొత్తగాఁ గానఁ
బడుటచేతనేకదా - దానియం దంతవేడుక- అంత పామర
త్వము - అంత పవనతత్వము నని నాలో నే నేదో వెట్టిమొట్టిగ
నూహించుకొనుచుండగా-” ఓ యచ్చ! క్రొత్తదప్పే కాదట
య్యా! రావయ్యా!” యని తిరుగ నాతఁడు నన్ను దొందర
పెట్టెను - వెళ్లుట కిచ్చము లేనివాడ నయ్యును. నాతనియొద్దకు
వెళ్లెని- అయ్యయ్యా! అతఁ డెవఁడు? నే నెవఁడను? ఆతఁడు
పిలుచుట యేమి? అయ్యచుయ్య నాతనియొద్దకుం బోవుటయేమి?
మాచితిరా! నాయనారా! ఎంత వింతగ నున్నదో! ఇటులే
మన మనేకతావ్యములు - పరప్రేమలమై యాచరించుచున్నా
ము. ఎవ్వఁడో యొక్కఁడ దేవునిగ బట్టుపట్టి మనల నేపనికైన
ఁజురికొల్పిన! మనమనస్సాలినికి వశముకాకపోయినను- మననము
లాతని సంకతసంగ్రహముచే వీంకము తగినచై- యాతనికి విధే
యములై- యాతని యిష్టము ననుసరించును. “కొనుడు. వెంట
నే కొనుడు. త్వరపడుడు. ఒక్కనిముసమైన నాలగ్యము చే
యకుడు.” అను పండ్లపొడిని గూర్చిన పత్రికాప్రకటనము చూ
డఁగెనే. యావస్తాపు మన కక్కటలేకపోయిననరే- యది కొనుట
కెప్పుడు లేకపోయిననరే - యామాటలకు చాసులమై- తెల్లవా
ఱువఱకుం బండ్లుండునో లేదో యని సంకేహము నొందుచాని
నరే- నాలగ్య మగునెడల మఱి యేయగ్యంతరము కలుగునో
యను సాందోహముతో- నప్పుడే దానికొరకు వ్రాయుచుము.
ఈ మెత్తందనము మనుష్యప్రకృతిలోనే యున్నది. హెచ్చు
త్వము వ్యక్తిభేదములుబట్టి యుండును. అందుచేతనే ప్రభువు
లుగాని నరతులుకాని పరులతో విశేషించి సంభాషింపరాదని
ప్రాచీనులు ప్రవచించి యుండురు. ప్రభుదర్శనమున కెన్ని ప్రతి
బంధము లున్న సంత ప్రభుక్రేమము. అబలాసంభావణమున
కెన్ని యనరోధము లున్న సంత యుభయపక్షములకుం గూడ
నుత్తమము. ఆహ! మాటకు పగుడుగానిమనుజుఁ డేదీ! మాట
కున్న శక్తి మనుజుని కెక్కడిదీ! మాటకున్న వేగము గాలి కె
క్కడిదీ! మాటకున్న మైకము కల్లునకెక్కడిదీ! మాటకున్న
యాకర్షణశక్తి భూమి కెక్కడిదీ! ఆలయములో నష్టస్తంభన
మొండిన ప్రతిమయెదుట గూరుచుండి-దిగురుమని యా ప్రతి
మ నుద్దేశించి- నిశ్చలమనఁగ-తతో, నిర్విద్రవిత్తుతో, నిరుపద్రవ
బుద్ధితో, నిరంధ్రదృష్టితో బలికనయడలం బ్రతిమ దిగుట కే
మైన సంకేహమా? శబ్దమున కంతశక్తి యున్నది. కావున దానిని
వ్రచ్చించుదురు. అట్టి శబ్దమున కధీనుడనై నే నొక్కగుంపు
లోనికిఁ గోయితిని. అక్కడ నొక్క కొండపటిసీమవాఁడు
కాబోలు- గోపురమువలె నిలువఁబడి యున్నాఁడు. నల్లనివా
డు, నెత్తనిఁ డెల్లనెట్లు పొగవాడు, తగరుబొందు మొల్లతాడి
వాడు, ఎడమకారి వెండికడియమువాడు, అజడుగులనల
పొరువువాడు, తన యంత పొడవు చేతికట్టు మోచేతిపంపు
వ్రాల్చినవాడు, మోకాళ్లు దిగి యు ది గ ని ను తైయ
చు బట్ట కట్టువాడు, చెవిసందున పాటియాకు చుట్టవాని,
అట్టివాఁడు-వైరస్కో-పులో బొమ్మలను జూపుటకై నిలవఁ
బడినాడు. ఆరెట్లుబను లొక్కసారి చూడవచ్చును. అందు

గురు దొరకినారు. అజనా. డను నేను-నజూచి “డప్పిడఁ
నాటవైచి యాడఁ బోయి మాడవయ్యగని నాకాతఁ డాజ్ఞా
పించెను. కిక్కురునునకుండ డప్పిచ్చి ప్రక్కవారివలెనే
వంగి రెండవపుముక్కలలోనుండి లోక జూచితిని. నాకు
నిజముగాఁ జూడవలయు నని లేదు. తనన్ను జంకులరాట్ట
మెక్కినయెడలం బనందుగా నుండుగా యని యూహించి
తిని. కాని నాయూహముతో బనియన్నది! ఆతఁడు కుడి
చేత నన్న పుట్టతో సేయునుపక్షాదఁ గొట్టుచు నిట్లారం
భించెను.

పాల్
కాశీపురపుతమా - కన్నులపంపు - చూడండి!! కా||
మిన్ను నంటినమేడలు - పేలునీ చూడండి
సన్న సన్న సందులు - చాలగల సు చూడండి!! కా||
మిగడపాలమిసములు - మిక్కి మిక్కిలి చూడండి
బోగపుసానులయంటలు - పుల్లపులకు చూడండి!! కా||
గంగతల్లి కలకలం - కన్నులందఁ జూడండి
రంగురంగుపడనలు - శనిగిరిని చూడండి!! కా||
స్నానమాడుపురుషుల - చట్టగఁ జూడండి
స్నానమాడుచెలలను - సుందరుఁ జూడండి!! కా||
గుడిలోశంభునిలింగము - రిక్కిరి చూడండి
మదిలోనున్న యానలు - తీయునుతీయు వీడండి!! కా||
అదిగో అదిగో ఆవైన - స్వకాశి చూడండి
అదిగో అదిగో చూడండి అదిగో అదిగో చూడండి!! కా||
ఇట్లాతఁ డింకేమో తానహితముగాఁ బాడుచుండగా, నేను
గొంత చూచి, సుందరీదూరముగానున్న యొక్క యరుగు
మీడికిఁ బోయి పంకొంటిని. నిష్పంధవృద్ధిచే గ నన్ను లు
నొప్పలుగా నున్న వికాశవిక్రములనే తెలుచుకొని పండుకొం
టిని. ఒక్క-నన్ను నవచ్చిగది. “తాటిచెట్టుకంటె నెన్ని బాగా
పొడువుగలయొక్క డగవడినాడు. ఆతనితల్లి యాకర్షణ
నంతయున్నది. ఒని కోదనీమహామంతయు నెడనట్లు న్నది.
గడగడపడఁచుచున్నులుమానికొని పొరపొరా యని యనఁ
బోయి అ-అ-అని యూరకుంటిని. ఆతఁడు కాలిగోటితో
నమ్మం బైతనిగిరి తనయెడమ యంచేతిలోఁ గూరుచుండఁ
పెట్టుకొనినాడ! “వెనుకకుం జూడఁగలవా” యని నన్నాతఁ
డడిచెను. మాటచేతకే యూరకుంటిని. అంత సీసాలాని విర
డాను ద్రిప్పినట్లెందుకేనట్లొ నాతలను బట్టుకొని రలనమా
త్రమే వెనుకకి ద్రిప్పినాడు. అయ్యయ్యా! వీఁ నేవైపున
నున్నదో మేమవైపుననున్నది. ఏమిచేయఁగలను? ఏవైపున
నున్న నేమి క్షయింపుటి కిట్లు నిలిచియున్నది కదా యని సంత
నించితిని. యో! ఎంతసహింపరాని యాపదలోఁ గూడ నేది
యో యొకఁడనుట్టి కదా! వెనుకవైపుననే నూచుచుంటిని.
అదియే యట్టికి ముందుమాపయ్యెను. దట్టమైన మంచు కురి
యుచున్నది. పంచుమాత్రము కాదు. వీడియో తెలి
యదు. ఏయు స్పష్టముగాఁ గనఁబడుట లేదు. అలికవైన
ట్లున్నది.గన్ను నిట్లు తెరవైనట్లున్నది. కాని నడుమనడుమను
నిమ్మలిమిందలైగుల్లలవలె, బిగిజగమన, బగుమని, రేపయో
కాని భజనపోవుచున్నది-ఇంతలోఁ గొంచెముజెలుకు గట
నుండిగాకాని వచ్చిగట్టున్నది. మెన్నమున్ను మఱిమొక్క
క్షణభాగఁ గ్రిందిదిగిట్లు కాలంబడినది. అట్లు దిగి యొక్క
ప్రబోలములో గిజగిజ మట్టుకొని నెద్దకాగితపు గట్టుమవలె
నాభామున కెదురుగ నిలిచెను. నన్ను శీతవై గూరుచుండఁ
బెట్టినన యతఁడు తన యెడమచేతివేలితో నామొగము నా
మిగిలొట్టుములోనికిఁ ద్రొవెను. ఆహా! నూలు విద్యుద్దీపములు
వెగినంతకాంతి యాగట్టుములో నున్నది. అంతకాంతి యు
భయ నాకుం గన్ను రేమాల్రమును జెడరలేదు. అట్లు నేనుమహా
శ్రమన నూర్జవచేయును జూచుచుండగా నన్న గజేతఁ
గూరుచుండఁ బెట్టుకొనిన కాలవ్యూహపు డిట్లయెను.

“సంఘాలుండా! నిశ్చలముగఁ జూచుము. అదిగో బు
ద్ధుండు మట్టిచెట్టుక్రిందఁ బాద్యనానీనుడై యున్నాఁడు.
ఆతఁడు నీకు పాగుగఁ గనఁబడుచున్నాడా? (ఆ యని నే
నంటిని) ఈతఁడు వేదప్రమాణము నంగీకరింపకపోవుటచే నీతని
మతమవైదికమతము. ఈతఁడు వైవర్త్యమునుగూర్చి సాధ్య
మైనంతవఱకు మాతీభావమును నహించెను. అందుచేఁ గొం
పఱకు నానీకమతము కూడను. స్పష్టినితలయకారణంబున
వ్యవజగన్ని యానుకుండును, సాగురక్షకుండును, గ్రూరశత్రు
కును, సర్వవృత్తిలత్రే క్షింపన్నుండును, పచ్చిదానందగుయ
స్వరూపుండును, స్వచ్ఛామసార పరమండును, గారణబంధ
శూన్యుండును, స్వర్గవ్యాపకుండును, సర్వజీవాంతరసాక్షి
భూతుండును, పాపనాశనాన సారానుసార విరచితభూలోకా

వతారుడును, కృత్రిమముడును, బ్రాహ్మణముడును, వైదికకర్మ నండును, సర్వమంగళగుణములనుజనుడును, సగుణగమగుణ దేవతో యున్నాడనునదికి నతనికి నామై నిష్ఠమని యొకడనామైగోపమని మఱియొకడు, నామైదట నుండని మఱియొక, నావైదికకర్మములచేత కేవులు నులిమి యాతని స్వాధీనపఱిండునని మఱియొకడు, నూరెగిరిపోవు నట్లు ప్రార్థించి వరమివ్వవలెనని దొరకలుచున్నారని కాగులు విడువనని మఱియొక, ప్రార్థనములకు లొంగకపోయినయెడల భవమునకు గిరిగిరిదిగిరి గునని మఱియొకడు, దైవమునకు గడుపునండ గల్గుపోసిగడల దెలికపిండి తిన్న కుక్కవలె నా గున్యములక గాడియుండు నని మఱియొకడు, తన మెడలోని వైజయంతియు జెడిపించి నా ముండనెత్తివై రాగిడిచేయించినాడని మఱియొకడు, నాకిడిచేసినాడు మంచి వాడే యని యొకడు నడిచేయలేదు కావున గడజడిన యెడల మాడుముక్కలక్రిం నజుకుదు నని మఱియొకడునై జనులెల్లరు కొనపెట్టులెత్తి, కెడమలై, మరులుపోయి, వీరా వేశములెత్తి, బూడిదబున్నన్న త్రాగుబోతులై, మాంసభక్షకులై, త్రుట్టులై, పావులై, భగవదుక్తుదార్చుడు కాండ్రై, కవులై, కావలై, గాడిదలై, సర్వవింల దాడై, దేశమునంతయు దేవునిపేర, సర్వవిధములధర్మ ప్రమోదికాదా? మాడు! ఒక్కసారి పంజాబుదేశమునుండి బ్రహ్మమునకు గన్యాకుమారి మొదలు వైలాసమునకు కొక్కప్పుడు జూడుము. దేవుని పేరిట, దేవునికేవులపేరిట, నెన్నికొన్నాటెంతల లెగురుచున్నవో-ఎన్నికొట్ట దున్న పోతులు హింపబడుచున్నవో-ఎన్ని లక్షల సరహత్యలు జరుగుచున్నవో-అమై నెత్తుటినానన, కల్లువాననదప్ప మఱేదియులేదే. దేశకృష్ణదనో యున్నాడనగ నెక్కడనున్నాడు? అక్కడనాడు కూరుడుండునా నిలువనియుండునా? కూరుచుండినయె, నడమిచ్చుకొని పోవుదా? నిలువబడినయెడల గాగులు తీసిపోవా? కావున బుద్ధివంతులొందవలసినదే! ఎక్కడ? ధర్మమైయుండుకొనిన యెడల నొడలూతుకొనిపోవును. ఉప్పునదమున బండు కొనినయెడల నొడలయండును. గాన బాల్యదము మంచిది. కాని యిట్లు చేసినయెడల నొడలు జడ్డగుగాన దానివై నేడియో యుండవలయును. మంచము వైచినరెల దిందుకొని పోవును గావున బుత్తమో పామో యేదోయిట్టి కావలసి వచ్చినది. సరే యిక్కడికి భగవంతుండు వంజున్నాడు. సాపము దిక్కుమాలినవా డొక్కడు- పుట్టిండుకుటలను ఎక్కడినుండి? బొడ్డునుండి-కాని ఎండలు మిసాంయలున్ను నొక్కగాజులచేయి సుఖమిచ్చునా? లక్ష్మీదేవి కృడికి బ్రక్కలొనికి దొరికినది. అంతటితో సరిపోయినా? ఈమెకు తెలికలెలు. ఆయనకు నేడుక చెలికాండ్రు. ఆయనకు మెకు నడును సంధానకర్తలు. ఆమెకుగోపములు. ఈయన మాటలు-వైవారి మాధ్యస్థములు. వచ్చువారు-పోవారు. భూలోకవాస్తవులు నివేదించువారు-చారులు - సేనాధిపతులు. పాడికి గాను భేనువులు-మీదనెక్కుటకు గుడ్డములు, ఎండములు, భిక్షములు, పుట్టులు-ఇదిగాక కట్టుకొనుటకుచున్నపట్టులు-ఈయనకుదిగ్గోమలు ఆమెకులెట్టులు-తలలో-బూవు-కాకిం బాడుకలు - చెవులకు గుండలాలు - నడుములకు భములు - ఒక్కడైన దేవున కెంత సంసారవృద్ధియొందో-కేవలపున్న మాటలన్నియు బ్రత్యక్షముగా నెప్పుటి కప్పు. బాహ్యులల నీకు గనిపించుచున్నవా? (కనిపించుచునే యున్నవని నే నంటిని) జనులంతటితో మారకుండక, యొక్కదేవుని బాగుగా నున్నదికాదు. ముప్పదికొట్లు - చాలవు. నైన మూడు సరి. ఈసారి మంచిది - వీరంద తెక్కడనో యుండనేల? భూలోకమునకు దింపిన నుంచిది కాదా? పాపము వచ్చినారు. రాకేమి సేయుదురు? గర్భాలయములలో వేదభూషణములతో బూజలు- నుండపములలో మంత్రయ్య క్రములుగ నివాహములు- పల్లకికలవై నూరేగింపులు- పగలు పడేపడే పరమాన్నములు, చిత్రాన్నములు - సాయంతాలమున ఫలాహారములు, క్షీరపానములు, చిట్టిగారెలు, తాంబూలచర్మణములు, తరువాత గర్భాధానములు! అంతటితోనైన సరిపోయినదా? ఎక్కడనో గుళిలో భగవంతుండు డుండనేలే? మాంతుంటిలోనేలే యుండగలడు. ఈ దేవునికై పూజారోజుకు నిరీక్షించి యుండునా? అప్పుడున్న నింటింట దేవులు- సర్వద బాణములు, రామ బాణము, క్షీమదన గోపాలమూర్తులు, హయగ్రీవమూర్తులు, ఉగ్ర సరసిహమూర్తులు. గృహధీపతి కొక్కదేవుడు - ఆతని భార్య కొక్కదేవుడు - ఆమె సవతి యొక్క కొక్కదేవుడు- బంగారు సంపుటములక బుదనాగ్గులు దేవులు. నాదేవుడు స్వయంభువుడు. నీ దేవుడు చేతా శము - నాదేవుడు

కాకాపియుండు - నీదేవుడు మాంసభక్షకుండు. నాదేవుడు ఘనుండు - నీదేవుడు నీచుండు. నీదేవుడు నాదేవుని కాసు లూతుకై నల బనికరాండు. నాదేవుడు నీదేవుని జూచుట తోడనే ప్రాయశ్చిత్తము చేయించుకొనవలయు-నని జనులీ రీతి గా నమాయాపితాచాచిత్తులై-యాగ్రహారేఖలై-దైవము పేరు పెట్టుకొని-యెన్నెన్ని విధముల పాడెకో-మాచుచున్నావా? దేవుని పేరిట, సమృద్ధుల పేరిట, నెన్నిలక్షల మనుజుల కుత్తుక లెగినవో - యెన్నికొట్ట నోరులేని జంతువులు దెగెనటుక బడుచున్నవో - ఈ దేశమున దివమున కెన్నికొట్ట గూలకల్లు జనులు దైవప్రీతికొనుట త్రాగుచున్నారో - యందులన నెన్ని సంసారములు మాసిపోవుచున్నవో - యెన్ని మహాదుష్కృతములు జరుగుచున్నవో - చూచితివా? దైవములముగా నిట్లు పెరిగిన యజ్ఞాన దుష్కృత రాజముండు-హిమవర్షవృత్త మెంత? తిహింపవలసల దొరిగినర క్తప్రవాహములనుండు- సింధుగంగా బ్రహ్మపుత్రల వజ్రద లెంత? అందువలన నహింసాప్రధాన మైనదియు - సర్వభూత దయామృతబోధక మైనదియు(బుద్ధుడ)నగు మతమురీతండు-సర్వ జనోద్ధరకార్థమై బోధించినాడు. దేవుని పేరెత్తినైక దగదు. వేదములను ద్రోచివైచినాడు. భక్తిని బహిష్కరించినాడు. ఇంక గానలసిన దేమి? జనుల కెంతబరువు తగినది. సర్వవర్ణము లొక్క చేయనగ - బ్రాహ్మణాధిక్యమున కనూయ జెందియున్న యితరమతములు - కేవలన గేక వైచి-యెగిరి గంటిడి-సంతసమున మిన్నముట్టినవి. చూడు చూడు - ఎన్నికొట్టుల జనులు బుద్ధ మతమున జేరుచున్నారో! కనబడుచున్నదా? (బాగుగనే కనబడుచున్నది- బుద్ధసన్యాసులు కూడ నెందరో యున్నారని నేనంటిని) సన్యాసులేనా? సన్యాసినులూ! రవంత వైకి జూడుము. చినాదేశమున నెందలు బుద్ధమతమును స్వీకరించుచున్నారో - ప్రక్కనున్న జపానులోగూడ జూడుము. మత మిట్లు వ్యాపింపజేసి బుద్ధుడ ద్రవమిందినాడు. తిరుగ భరతఖండమున జూడుము. జనులు నీతిని మఱచి పోయినారు - అహింసను మఱచిపోయినారు - సర్వజన ప్రేమ మును మఱచిపోయినారు - దేవుడు లేడని, వేదములు పెంటలై బాటవేయదగిన వరి, మృగమే జడ్డ ప్రి యందుంచుకొని - జనులసత్కర్మ మామలై, యన్యోన్యహింసాపరులై, నీతిహింసలై, క్రూరవర్తనలై, యాగమనింపాపరులై, నా నీతిలై, పతితలై, భ్రష్టలై. ఈ దుస్థితి క్రమక్రమముగా వృద్ధియై, యార్యాకర్త దేశమంతయు వ్యాపించినది. దైవా నీకత్వబుద్ధిలో తేసిన పాపముల దారివేటు - నా నీకత్వ బుద్ధిలో తేసిన పాపముల దారి వేటు. ఇవి వారికంటె బహుభంగుల బ్రబల తరములై భైరవ తరములై యుండును. బుద్ధుడ దుదయింపక ముందున్న దురవస్థ కంటె, నిప్పును రొద్రతరమును దురవస్థ నిస్థించినది. ఇప్పు డేమి కనబడుచున్నది. (ఇప్పు డేమియుం గనబడుటలేదు దట్టమైన మంచావరించిన ట్లున్నది యని నేనంటిని.) ఈ ధయంకారవజ్రను బావుటకై దక్షిణదేశమునుండి శంకరాచార్యుండు వచ్చుచున్నాడు. నీ కారణం కనబడుచున్నాడదా? (అ-యని యంటిని) ఎట్లున్నాడో చెప్పము. (అయన పొడుపుగా లేడు - పచ్చగాలేడు- చచ్చుముగా నున్నాడు. దేహమున కంతయు నొక్కతలయే ప్రధానముగా గనబడుచున్నది. తలకంతకు నొక్కచుదురే ప్రధానముగా గనబడుచున్నది. మొగము వర్తులముగ బల్లెరుకునలెన్నుది. ఆతని కన్నులు గూడ గుండ్రముగానున్నవి. ముక్కు రవంత మొనదేతీయున్నది. కాని యాచుబుకము నాతని పెదవులు మృతము ప్రపంచాతీతమైన వట్టుదలను సూచించున్నవి. మొత్తముమీద మొగము భయంకరముగావున్నది కాని ప్రసన్నముగా లేదు-అని నేనంటిని) ఆతడొక్కాళు మతములను ఖండించుటలో వృద్ధమతమును గూడ ఖండించినాడు. బుద్ధమతము వేదబాహ్యమతానియు, నది గా నీకమతనియు, దానినెట్లులైన భారతవృక్షమునుండి ఎహిష్కృతపలయునని యాలడెన్ని సాటులైన నడినాడు. వృద్ధులతో ఖంకరములగు వాడుము లొనర్చినాడు. వృద్ధమతమును వజ్ర గృథములగు వ్రాతలలో ఖండించినాడు. ఆకాలపు మహారాజులకొ గొండల నాక్రయించి వారిచే వృద్ధుల నినుపగాను గూడించినాడు - కనబడుచున్నదా? (అయ్యయ్యా! కనబడుచున్నది - బహుభూతముగ నున్నది యని నేక వైచితిని.) అదిగియెడనుచేతివైపున జూడుము. ఆవైపునకు యెడియో తెలిసా? వృద్ధగ్రంథము లన్నియు బండ్లవైచెప్పి యచ్చట బరగుచున్నట్టిని జేయించుచున్నాడు. వృద్ధమత నాశముకొని కారణచేయని ప్రయత్నము లేదు. పడనివాధలేదు. గాగాచార్యులు, సోత్రాంతకుండు, వైభోషికుండు, మాన్యమిండు నని బుద్ధునకు నల్లురుభిష్యులు. బుద్ధునిబోధన నీనల్లులకొనాలుగువిధములుగా నర్థమైనవి. వారు వారివారి

శిష్యులకు బోధించుటలో మఱియొన్న యసందర్భాభిప్రాయములు బుద్ధమతములో తేరినవి. ఆనేకాసందర్భాభిప్రాయ సమన్వితమైన యప్పటికాలపు బుద్ధమతమునే శంకరాచార్యుండు ఖండించినాడు. ఆతడు మాత్ర మేమి చేయఁ గలడు? అప్పటి కాలనికి ఖండనార్థమై లభించిన దదియే-బుద్ధునియధార్థ బోధనమేదో యాయనకు దెలియుట కనకాశము లేకపోయెను. ఖండించిన యంశము! లేవో బుద్ధునిమతమునకు బ్రప్రధానములైచికావు. ప్రధానాంశములన్నియు శంకరాచార్యుడ డంగీకరించి తనగుతమున చేర్చుకొనినాడు. బుద్ధుని పునర్జన్మమును శంకరాచార్యుండు ప్రహించినాడు. బుద్ధుని జీవాత్మవిధ్యాత్వమును శంకరాచార్యుండు పరిగ్రహించెను. బుద్ధుడు భక్తిని సమూలముగ ద్రోచివైచినాడు. శంకరుండు దానికై బ్రాముఖ్యమియలేదు. బుద్ధుండు భూషమే ముక్తిసాధన మని చెప్పినాడు - శంకరుడు దానినే తిసికొనెను. ప్రపంచము మిథ్యయని శంకరుండు చెప్పినాడు - బుద్ధశిష్యుండగు మాన్యమిండు దా మాట నిదివఱకే చెప్పినాడు. తుదకు వృద్ధమతమునే - యాత్మరావలంబన మిచ్చి - వేదములవై నిలువఁజెట్టి - శంకరాచార్యుడ ద్రవ్యతముగా మార్చినాడు. అందువలననే యద్వైతమునకు బ్రచ్చన్న భౌత్యమత మనుపేరు వచ్చినది. శంకరుడ దవతారసమాప్తి నొందినాడు. ఎక్కడజూచిన భూమిలో-ఎక్కడజూచిన జగన్మిత్యావదాదులే-ఎక్కడజూచిన వేదాంతులే-అందలు బ్రహ్మమనే-శక్తిబ్రహ్మములు-బ్రహ్మవాదియుగూడ మతములలో తేరి భూషదాన్యమునకై గంజాయి త్రాగుట-త్వమేవానామృతమనుకొని సావరణముగా ననుభవములొనికి చెచ్చుటకై శరీరైక్య మొందుటయు-జరుగ నారంభించినవి. ఏమని మతములో నడుగువాడు లేడు. అడుగువాడులేడు - అడుగుబడువాడులేడు - అడుగునట్టి దియు లేదు. కర్త లేదు- కర్మము లేదు- కార్యము లేదు. కాని సన్యాసులకు గంజాయిచే దగ్గులు-యోగినులకు గచ్చముచే గగ్గులు- వేదాంతులకు గ్వవద్రవ్యభేద్యవ్యతచే సంకెళ్లు- బ్రహ్మవాదినులకు శిశుహత్యలచే బ్రాణపుపోకలలు. ఇట్లు శంకరమతావలంబనలందలో - కపటవేషధారైభూషణమృతైవ్యభిచారపరాయణులై, దొంగలై, చూరాలలై, ద్రుష్టలైపోయిరి. జడలు నెత్తికంటించుకొనినెలరు కాని-భూషము మది కంటించుకొనలలరా? ఒకరికి విధాతర బూసికొనలలరు కాని-చిత్తమునకు విరాగమును గలిగింపగలరా? యజ్ఞశూత్ర మట్లె యూడఁ దియగలరు కాని-యాకాపాశ మట్లు లానివేయగలరా? అహం బ్రహ్మ యని నోటనవచ్చును గాని-య స్థిగుంధింపకచ్చునా? మంచిమార్గ మెవఁడైన గనిపట్టె దానిలోని యుత్తమా శ్శను జేరితి మని- కట్టరులు, కపటులు నడించినట్టింది. నుద కామార్థమునకు నూడ నయశస్సును నేకూర్తురు. జనులు తెలియక కపటిని గౌరవింతుటతోడనే ఒ-అన్నియు వేదములే-అన్నియు శటనములే-అన్నియు మృతములే-అన్ని యుమాయలే-అన్నియు కనుకట్టులే - అన్నియుగాడులే. తిరుగ బ్రజలు మహదవస్థలో నున్నారు. ఎవ్వరైన వచ్చి యుద్ధరించినగాని బాగుపడనట్లు లేదు. ఇప్పుడు నీకేమైన గనబడుచున్నదా? (ఏమియు లేదు. దట్టమైనమంచు తురియుచున్న ట్లున్నది. అని నే నంటిని.) ఇదిగో! ఈసారి చూడుము. చూచుచుంటివా? ఆతడే రామానుజాచార్యుండు. (అలాగా! అలాగా! అహ! పండు తములపాకుకలె నున్నాడు. చంద్రకరణములకంటె నాతని చూపులు చల్లగా నున్నట్లున్నవి. ఆతనిమొగము పాలుద్రాగు పసిపాపనిమొగమునలె నమానుక మై, యకల్మషమై, యచ్చమై, యస్మత్మయమై యున్నది. అహ! ఈతడేనా-యాత్మమహా దుర్గతి కాపాదయుక్తిము- నంగీకరించి-ప్రసన్నుడని దరింపఁజేయుటకై-ధవబంధతారకమంత్రమును-మండపము నెక్కి యుపదేశించినవాడు? అని నేనంటిని) మండపముకాదు - మాధవస్వామి గోపురము. అదిగో ఆతడొక్కాళు మెక్కుచున్నాడు. కనబడుచున్నదా? సావ్యసానినామరాగంయ్యుండగు నాతని హృదయమునకత్వైతి మెక్కినదికాదు. జగన్మిత్యాత్వత్వత్వము మెడటికి సాధనముకాని హృదయమునకు బోధనముకాదని యాతని నమ్మకము. అదిగాక పరబ్రహ్మమున కజ్ఞానాచ్ఛాదన మను నద్వైతబోధన మాతనికి నహంభయంకరముగను-చుహారాధముగాను గానబడెను. అహంబ్రహ్మసంధాన మట్టిదే యని యాతనినమ్మకము. ముక్తిక దలకంటె- హృదయ మెక్కువతోడుపడు నని యాతని విశ్వాసము. అందువలననే ముక్తిసాధనమని శంకరుడ దానతిచ్చిభూషమును, భక్తి కంఠముగాఁ జేసి - ముక్తికి భక్తియే ప్రధాన మని యాతడు సాధించినాడు. అయినతో మఱియొక్క డెవ్వరైన నెక్కడ గనబడు

చున్నాడో! (అన్నాడు నల్లగొల్లవాడు) అట్టివాణ్ణి బాటుముక్కతో, పొడుగుబట్టతో, గుంటుముక్కతో, నొడవినెడ తోట ములతో, బేరదేసి కన్నులతో, బేరదేసుడుబట్టితో, జెమ్మకాయ లంకపట్టెనామములతో నున్నాడు అని నేనంటిని) ఆతడే కూరనాధాచార్యుడు. ఆతడు రామానుజుడు కలిసి చీనా దేశమునకు బోయి బోధాయనములమును నాచి వచ్చినారు. ఏకసంధ్యాగ్రహణశ్రీచే గూరనాధుడు దానిని గంతస్థము చేసెను. దానినిబట్టి రామానుజుడు సూత్రభాష్య మొనర్చెను. క్రిమికంఠుడనాజు రామానుజుని సంపదగారి - యాతని బట్టి తెండవి భటుల సంపెను. (దొన కనబడుచున్నారు. వారు భటులే-కాని వారు కూరనాధుని గొనబోవుచున్నారే? అని నేనంటిని) రామానుజప్రాణసంక్షాంతమై - తానే రామాను జుడననిచెప్పి - కూరనాధుడు-భటులవెంట బోవుచున్నాడు- అదిగో! క్రిమికంఠుడు చూచివా? కూరనాధునికన్న బాడ దీయించి భటుల కాళ్ళాపించుచున్నాడు. నేనే యాడదేసి కొందునని తీవ్రములగు తనగోళ్లతో గన్నుల నూడదెట్టికొనె ను. (అహ! కనబడినదిభయంకరముగా నున్నది! ఏమికూరనాధా చార్యులవాడయ్య! లోకోత్తరులని నేనంటిని) భక్తియే ముక్తి సాధనమని- భరతఖండమున నాల్గుమూలల మాటుప్రాంగునట్లు- రామానుజాచార్యుడు బోధించి బోధించి - పరమపదమును జెందెను.

ఇకక దరువాతివా రీతని బోధములనే లాగిలాగి, సాగదేసి సాగదేసి, భక్త మొనర్చిరి. మతమంతయు భక్తిప్రపంచమి. అందఱు ద్వాదశార్థపుండ్రధారులే- అందఱు తులసీమాలా కతుక్కులే-అందఱు భాగవతోత్తములే-తురకవాండ్రు- మాదే తులవాండ్రు- మాలమూడిగ చచ్చుటవాండ్రు - మొదలగు జాతు లలో రామానుజమతమును విచిత్రముచేయనివారెవరు? వారి తోగలసితి నని వారెవరు? వారితో సంబంధము లాచరించి వారిసంకమలను నానాసాంకర్యకమామ్నాయములుగ జేసికొ నని వారెవరు? మాలవాపనయ్యలు - మహమ్మదీయ భాగవ తోత్తములు - చచ్చుటవైష్ణవులు - దాసరాచార్య పురుషులు - మాదిగాళ్ళొరలు. 2. హో, నిరంకుశమతము- సర్వచండాలసమ్మ తము. బ్రహ్మముండైన సరే - గోఘ్నండైనసరే - గురుతల్పగ మనుండైన సరే- విష్ణుభక్తియుతుండైనయెడల - నాతడే బ్రాహ్మణుడు - ఆతడే శ్రీ వైష్ణవుడు - ఆతడే పరమభాగవతోత్తముడని వారు సాయంపగనే - మేదరిగూడెములు, మంగలివాడలు, పల్లెపాలెములు, బ్రెట్టేడులు, తురకపేటలు, మాలమూడిపల్లె లొక్కమాటు - సుద్దబద్దెలతో, బత్తితేగురు డాగులతో, దులసిపూగల పేరులతో గర్భాగ్రతశేఖరక చిహ్నములతో- వైష్ణవాగ్రహారములవై, విష్ణువైష్ణవ దేవాలయములవై, నాచార్యకూటాగారములవై, విష్ణుభజన మందిరములవై, భక్తిబోధనశాలలవై, విలుచుకొనిపడినవి. హృదయ మునకున్న విష్ణుభక్తి పరివార్తను కాదయ్యెను- బాహ్యవైష్ణవ లక్షణములు కనుపు బ్రద్దలచేయఁ జాలియుండెను. ఇకక జేయదగిన దేదీ? అందఱుభక్తులే-అందఱు శ్రీవైష్ణవులే-అందఱు పరమభాగవతులే- భక్తియే ప్రధానము. వర్ణవృత్తిలింగములనావ శ్యకములు. కన్యజ్ఞానములతో బనిలేదు. ఈభక్తి మతంతముదిరి పరిపక్వదశనొంది ప్రపత్తి యయినది. దీనితో వైదికకర్మము చచ్చినది. స్నానములేదు. సంధ్యావందనములేదు. ఆచమనము లేదు. పాదప్రక్షాళనమైన లేదు. సర్వకర్మపరిత్యాగము సిద్ధించినది. ప్రపన్నులకు నియమములు లేవు- వారు నిరంకుశులు స్వేచ్ఛావిహారులు. భగవద్భక్తికృతకోటకు బదిపాయలు ద్రాగినను బ్రపన్నులకు దప్పలేదు. తుదకు రామానుజమత మనగ ద్రాగుదుమత మని యర్థమిచ్చునంతటి యనకతకకు దిగిపోయినది. ప్రజలు తిరుగ దురవస్థలో నున్నారు. ఇప్పుడు నీకేమైన గనబడుచున్నదా (లేదని యంటిని)

ఈసారిమాడుము. ఆతడే మధ్యాచార్యుడు. ఆతడెంత బలాధ్యుడో చూచితివా! కలియుగభీముడు. ఆతడు చంటి పిల్లవాడైయుండగాఁ జంకనెత్తుకొని యాతనితల్లి కొండమెట్టె పైనుండెను. పిల్లవాడు జాతీ మెట్టుపైబడెను. (అయ్యయ్యా! తలపగిలినది కాఁబోలు నని నేనంటిని) తల కాదు మెట్టు-అప్పటి రామానుజమతము రీతిని-ధ్వస్తమైన కర్మమున దిరుగ స్థాపించుట కీతఁ డుద్బవించినాడు. యోగాభ్యాసాదికర్మములను- వైదిక కర్మములను- విధ్యుక్తముగ నాచరించుటకు బ్రవ్రధానమైనది - శరీరదాహ్యము! దానిని బోధించుటకే యాతఁ డిట్టి యనుపసరములతో - నుక్కు కండలతో - వజ్రశరీరముతో- బుట్టినాడు. సురాపాన - సుందరీలాలత్యాది - దురభ్యాసములచే నప్పటిజనులు - కజ్జారపుగాయలవలె - నాటిపోవుచున్నారు. వడి యములవలె నెండిపోవుచున్నారు. మొదట వేదవిహితకర్మ

రామకృష్ణకవి

(సాహిత్యసరస్వతి - నారాయణశర్మ)

వైష్ణవకతో నొక వ్యాసము సారస్వతానుబంధమునఁ బ్రకటింపఁబడియున్నది. అందు రామకృష్ణకవి నలచరిత్రమును చ. వి. చి. న యంశమును విడిచినఁ దక్కినవి ప్రమాదపత్రము లగుటచేసి దీని నిపుడు ప్రకాశపఱచుచున్న విధేయుడను. రామకృష్ణకవి గౌడనియోగికాఖ యగు శిష్టకరణకులీనుడు. శిష్టు లుత్పత్తులు నీ! అవని నుత్కృతదేశమందు గౌడబ్రాహ్మ జాతు లొప్పారు విఖ్యాతిమిఱి, నందు గౌడనియోగు లనువారు భూపాల, దత్తమర్రిత్రవ్య ప్రధాన - శిష్టకరణకుల శ్రేష్టులు (విచిత్రరామాంజయు) వీరు గంజాము విశాఖమండలములకు శ్రీ పురుషోత్తమగంగదేవుని కాంచీశైలయత్రాసమయమున 15 శతాబ్దిని రాజకీయోద్యోగులుగ వచ్చి యాప్రాంతముల నివసింపియున్నవారు. చూ. 1. శిష్టదర్శని. 2. గౌడ నియోగి భూమణము. కవివాసస్థలము గంజాము విశాఖపట్టణ మధ్యస్థ లాంగలి తీరాంచిత బొంతల కోడూరు. కల్లేపల్లియు నిచటనే యున్నది. ఇట్టివి యితర జిల్లాలలోను కలవు. ము. బలహస్త స్థనాలాయనోత్థిత యై ప్రాచీదిశంబొల్పు లాంగలి సంజ్ఞాపగ తీరమం దఖిలభాగ్యపొన్నీ న్నితి గాంచు బొం. తల కోడూరు పురంబునన్ గవుడ సద్భాత్రీమరుల్ తాకయు. ఖుల్లు నై యొప్పిరి మాన్య శిష్ట కరణాఖ్యుల్ సత్ప్రచారంబునన్. (గంగా పరిణయము). కవికాలము 1761-70. రామకృష్ణకవి 1 నలచరిత్ర 2. లక్ష్మణవిజయము. 3. జగన్నాథవిలాసము. 4. ధర్మాగడ చరిత్ర రచించెను. ఈతనితండ్రి బైరాగి. వీరి కుటుంబమునకు ప్రవర యను సంజ్ఞ కలదు. అది కాలక్రమమున బెహర లేక బెహర యని మారినయ్యిది. ము. ప్రకారాభ్యోపన సచ్చరీతుఁ డగు నల్లైరాగికోన్, భూభుజి ప్రసనీయామల కీర్తిశాలి బహుకాస్త్ర జ్ఞాన సంపన్నుడున్! గవితామర్మ వికారమందు నలరంగన్ రామకృష్ణాఖ్య సు త్పత్రిమాదామణి పుట్టె నంబుధిసుధా ధామందు నా నొప్పగన్. (నవగంగాపరిణయము) నలచరిత్ర మును విశాఖపట్టణమున శ్రీ గరుడకూర్మనాయకులుగారు వేణు గోపాల ముద్రాక్షరశాలను ముద్రించి ప్రకటించిరి. ఆపుస్తక ముఖపత్రిమున రామకృష్ణ కవిగారి పాండిత్యప్రకర్ష, చరిత్రా రచనకారణము లున్నవి. నలచరిత్ర మాకుధారము రామకృష్ణ కవిశ్యంధుడు తన శిష్యులకు చెప్పవలె, లేఖకులు వ్రాతరత్నము మున్నగునవి బ్రా ఇంద్రకంటి వేంకటశాస్త్రిగారిచే నాయుచ్చ పడిన ప్రతి పరిశీలంపంబడిన ట్లందుఁ గలదు. కవియొక్క కవి త్ర్యము ద్రాక్షపాకము; ధార యనర్థశ్రమైనది. ఆతడు రచించిన కావ్యములలో లక్ష్మణవిజయము మహత్తరమైనది. ఈతని పంశ్యులు కవులై యున్నారు. ప్రస్తుత మితిని మునిముసుడు శ్రీమన్ ప్రవర లక్ష్మీనరసయశర్మ గారు ప్రాథకావ్యములు రచించి విశాఖపురిని పండితులైయున్నారు. విద్యావంతం బగు శిష్టకరణకులమున, నరసింహ వ్యాకరణకర్తలైన వరాహనృపారి, గరుడాచలవిలాస ప్రబంధకర్త బలరామదాసకవి, కళింగా పత్రికాధిపతియు బహు గీర్వాణాంధ్ర కావ్యనిర్మాతడవీర్ కృష్ణమూర్తినారి, జగన్నాథ చరిత్రారచయిత భాస్కర మణిపాత్రకవి ప్రభృతు లనేకులు కలరు. వీరిగ్రంథముల నన్నే పించుచున్నాడను. పిదప జరిత్రములు ప్రకటింపఁబడును.

ముల నాచరింపవలయును. అటుపై జ్ఞానభక్త లంకారించును సాత్వికాహారముచే - దుర్వ్యసనదూరతచే బ్రాణాయామాది సాధన సంపత్తిచేతర పాటవమును సంపాదించుకొని- దానిని సత్కర్మములం దుపయోగపఱచి - మీరు తరించి - దేశమున దరింపఁజేయుఁ డని యాతడు బోధించినాడు. ఈతని భ ధనములుకూడఁ దరువాతివా రెంతవఱకు ధ్వస్తముచేయుట కాళ ముండెనో యంతవఱకు ధ్వస్తము చేసినారు. పశ్చిం స్నాన మాచరించుట, పందిగుంటలో బడుట-తప్పుదిద్దుకొట, తిరుగఁ దప్పకలో బడుట-వైకెగురుట, పండ్లు విలుగబట్ట - ప్రకృతిమర్యాదయై యున్నది. నీవు నాచేతిమీది కగిరివిగిరక గిందఁ బడనున్నావు-కావీకో-యని నన్ను తన యంతలో గూచ్చుండబెట్టెనని నని రాటురుషుడు తన యరచేతినిదప్పించి నన్ను పదలివెచ్చెను. అమృత్యోయని యులికిపడి స్కాం చితిని. లేచిచూడగ నరుగుమీదఁ బండుకొన్నవాను గ్రిం దనుంటిని. తలనుండి రక్తము కాలుచున్నది. లక్ష్మీరసింహ! లక్ష్మీనరసింహ! యని'స్మరించుకొనుచు దిరుగ నాలంబులొనికె బోయితిని. ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి.

శాలివాహన న ప్రతి.

రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణ శగారు
(మూడవ శతకమునందలి కొనుద్యములు)
ప్రవరసేనుడు:-
ఆ. ఇచ్చుకొలఁదిఁ బరువులెత్తెడు; దుర
దైవవానికొఱకు నానగనెదు
ఆకసంపుఁ ద్రోవలందుఁ బాదముఁ
బాడుమనస! వితిగవడెద వో. (1)
రా అవగుడు:-
ఆ. అద్దమందు నీడ యల్లుగా న్ని
యాత్మ నొరుల నగవులంట్లనవే,
అట్టివానితోడ నత్త! యే! చెప్ప
వచ్చు, మనసు వేయి కళలుయి! (2)
పూర్ణభోజకుడు:-
క. గడుపు సమీపించినఁబ
చెడునోయని వెఱపునఁ, శైలికత్తియ లి
ప్పడు గోడమీది నీ
తుడిచెద రొకరెండొండు దొంగతనమునన్. (3)
రాహుపాత్రి:-
ఆ. నీదు మోముతోడండుపున్నమనాటి
చందురుండు పో జాలడమరు,
వేఱ స్పష్టి చేగోరి వోలె, విధాత
వానిఁ ద్రుంచున్ని వాడు, చెలయ. (4)
వాహవరాయడు:-
క. ఎదురుపడి యునకుఁజని
పదపడి వెన్నగి ప్రియుడు పఱవిన మోహా
నృదవృష్టనాపాలిటి
మదన శర్మలమ్మ, యెవరిమది కల్పెనక. (5)
ఆ. చందురు మోము సాటియా; నందలి
మోవి శ్రీ మమృతమునకు సాటి,
కురులుట్టి తమిరి గొనరి కైకొనియెడు
నకియన్ద కేమిసాటి! చెపును. (6)
హలండు:-
క. తిప్పి మీ నీ కన్నను
నాణమె నాకు; నిను వి నా నిలువంగా
ననది; కాన, బొలక,
క్షము వలదంచు వేడికొనవలెనిన్నున్. (7)
పాలికు:-
ఆ. పరు గలిగినపుడు, వెదమోముఁ బెట్టుకోఁ
గోక, గోడమీది, బొమ్మవోలె,
నెల్లవోటులందు నెల్లవేళలనుండు
నతని గాదె మిత్ర మనఁగలరు! (8)
బ్రహ్మచారి:-
దయితుఁ దలచి, వేగియయి పొంగిపారలెడు
బాష్పధార జాతీ పడును యనుచు,
వెఱచి మోముదిప్పి తెరువరి యిల్లాలు
దివ్వె దెచ్చి యిచ్చు తెరగు గంటె. (9)
కరండుడు:-
కే. కలికి యందఱవలె నిండుకనుల వారి
జూఁదపు గాని, యరగంటఁ జూడకమ్మ!
ఆతనిఁ జక్కఁగఁ జూచినయట్టులగును,
నీవు నొక ముగ్ధునను నున్నింతు జనులు. (10)
విచ్చముడు:-
కే. అలుక మెయిఁ బలంతయుఁ బలుకకంటి
పనులు ముగియించి, నాతప్పువలని వగవు
లెంతయున్న, నాయదుగులచెంత రేయి
చెలియ శయనించు తెరగును దలఁతు నిపుడు. (11)
అబులచ్చ:-
ఆ. సాగసుకాడ! నీదుమగువ సుకీలయై
మేము కులట లగుట కేమిచేతు
వనెదవో! వచింతు నా మతి! నీనంటి
పరువమైన మగఁడు దొరకఁడెందు. (12)
భేచ్చలుడు:-
ఆ. ఇంటిలోని యా ప్తియెల్ల దగ్ధంబయ్య
మదిని ముదమె కలిగె గడవె నాకు!
ఆతఁడూరు గాలునపుడు నా చేతత
మగువ, నీరుకడవ మార్చుకొనుట. (13)
(సశేషము)

**Motorists will
do well to
watch our
advertisements
next month.**

Telegrams will not be published in English from Tuesday
2nd August. Editor, Andhrapatrika.

All-India Congress Committee.

Meeting at Bombay.

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, July 29.

Although no official account of what took place at the meeting of the India Congress Committee on Thursday evening has been issued to the press it appears that two important resolutions were adopted, one relating to total boycott of foreign cloth and the other advising boycott of the visit of the Prince of Wales. As to the boycott of foreign cloth it was strongly urged that the discarded garments should not be destroyed, but given away to the poor in India. Mr. Gandhi, it is understood, took strong exception to this mode of disposal and put forward his own point of view that the cloth which marks India's shame and degradation was fit only to be destroyed. It would hurt the dignity and self respect of the poor in the same manner as worn and uneatable food given to them. After prolonged discussion and considerable divergence of opinion a resolution urging complete boycott of foreign cloth on the lines suggested by Mr. Gandhi was adopted. It was also decided that the collection of discarded foreign clothes should be continued till the 31st August either for destruction or exportation to Smyrna. It was further decided that dealers would be permitted to retain foreign cloths in stocks for re-exportation.

Boycott of Prince of Wales.

Pandit Majhiya opposes.

The resolution as to the visit of the Prince of Wales, though opposed by Pandit Majhiya and other, was carried. But there is reason to believe that the execution of it will be confined to abstentions from official rejoicings and barmals will not be declared. Mr. Gandhi is understood to have favoured converting national schools and colleges into spinning and weaving schools. This was stoutly opposed by Mr. V. J. Patel and Marathi delegates and was not endorsed by the meeting. Doubts were expressed regarding the validity of recent election of the All-India Congress Committee in Bombay and elsewhere and it is understood that fresh elections will be held. The claim of working committee of the All-India Congress to commit the Congress to any line of policy was also disputed.

Civil Disobedience.

Acute Differences of Opinion.

This morning the meeting proceeded to discuss the question of civil disobedience and acute differences of opinion made themselves manifest. The question remained undecided when the meeting adjourned for lunch. At the Nagpore Congress the principal feature was the total assent of Mr. Gandhi who seems to hold a position midway between the followers of Tilak on the one side and certain upcountry delegates who demand radical action immediately. Mr. Gandhi with whom Mr. C. R. Das is most closely associated appears fixed in his determination to make success or failure of a cloth boycott the acid test of the country's fitness for civil disobedience which question he refuses to discuss for the moment. In spite of the strain placed on his personal influence by acute provincial and individual differences of aim and policy there seems every reason to believe that he will carry the day in view of his expressed determination to sever all connection with the whole movement whose behests are not obeyed. There seems indication of a serious split between Mr. Gandhi's party and representatives of the Maharattas headed by Mr. V. J. Patel, late Secretary of the Congress, who is believed to favour the policy entering the new Councils. On the other hand delegates from the Punjab and the United Provinces recent Mr. Gandhi's caution and are determined, if possible, to prepare the declaration of civil disobedience. Over this question sharp differences were manifest that a distinguished leader from the Punjab was with difficulty restrained from band to hand conflict, with an equally distinguished leader from Madras.

Attendance at the meeting of the All-India Congress Committee numbers 229 the highest ever reached.

Congress Presidentship.

Of the first nominations received from different provinces for the presidentship of the next Congress Mr. C. R. Das tops the list with the largest number of votes.

Boycott of Foreign Cloth.

Bombay's Strong Support.

BOMBAY, July 29.

At a meeting held this evening the leaders who came to Bombay for the All-India Congress Committee meeting made a strong stirring appeal to boycott all foreign cloth and use Swadeshi cloth preferably Khadi. Nearly fifteen to twenty thousand people attended and the Chowpaty Sands where the meeting was held presented a sea of seething mass of humanity. Mr. R. Das said that they were prepared for Swaraj to-day he described their struggle with the Government as against the greatest bureaucracy in the world. He said they had to succeed and to do that they must shun foreign cloth as they would do poison itself.

Heaps of Foreign Cloth to be Destroyed.

Mr. Mahomed Ali said that they had secured a heap of foreign cloth on the afternoon in the Jumma Masjid which they were going to destroy. He appealed to the audience to give up foreign apparel and there was a shower of caps, waist coats and anything and everything. Cartloads of foreign cloth was collected. The meeting was addressed from three different platforms each corner being given a chance of hearing the leaders from all over India.

The Interview and the Apology Political Blunders

BOMBAY, July 29.

Writing in *Young India* Mr. Gandhi says that the correspondence between Messrs. Jawaharlal Nehru, George Joseph and Ranga Iyer on the one hand and the United Provinces Government on the other proves that his visit to the Viceroy and advice to Ali Brothers to apologise for some of their speeches was a blunder from political standpoint. It is becoming more and more clear that whilst the harm done by the visit and apology is patent the good they might have done is too latent to be seen by the public.

Dharwar Shooting Case, Enquiry Proceedings.

DHARWAR, July 29.

The Court commenced at 11-30 a.m. One Mr. Dubois Excise Inspector, was examined. He deposed that he saw three flairs from his bungalow and heard three volleys of fire.

The next witness was Mr. Shivalingappa, Senior Sub-Inspector. He deposed that on the 1st July he had been attending the Magistrates Court as it was the judgment day of the case against volunteers. He stated that there had gathered thousands of persons round about the court. A stone was thrown at the D. S. P. Motor car. The crowd followed the convicts showering flowers and shouting. People were saying that the Mamleidar should not be left free. He went to the Court of Mamleidar and made arrangements for his protection returned to the city Police station, then went to Haveripoth to investigate another offence and returned to his office. There Mr. Maneckji (liquor contractor) servant complained that he was beaten and also learnt that people had thrown stones at Mr. Maneckji's bungalow where he went and saw the stones himself. He then went to the D.S.P. to inform him of the things already happened. The D.S.P. was not in his bungalow. He informed him of the incident when he came and left his bungalow at 7 p.m. and came to his house but heard a great noise near the liquor shop. He was informed that there the agitators were making great disturbance and that he was wanted and was also told that they were looting and molesting the police. He sent for the D. S. P. went to his office in uniform and saw Mr. Sorabji Karaka, the complainant in the case, who gave his complaint. Witness registered the complaint and saw the second Sub Inspector who told him about the disturbance. Witness was also told that the agitators were talking of burning the Kacheri shop and his house. He sent for the District Magistrate and went to the scene with 10 or 16 constables making his way through rioters and saw many people inside the shop and many staying outside. He asked them to disperse and not to make disturbance many times but no one listened to him. The people were saying that the Malegach incident should be repeated. He further stated that the people were excited and threw stones and tiles at him. He warned the people that he would fire if they did not disperse. The people replied that he had no power to fire without the sanction of the District Magistrate. He said that one constable fell senseless being hit by a stone. The constable was taken to the station. He was hit by a stone on left temple. The people were saying that he should not be spared. To save the situation he ordered to fire. People thickly pressed forward saying that it was blank fire. He retreated about 10 paces. He ordered to fire again as people advanced. After the second fire the people dispersed in all directions and ran away. In 10 minutes some people came with liton light, placed it down and seeing the dead bodies grew desperate and saying that they would not care for themselves advanced upon the police. So he ordered firing a third time. The people now moved back. In the meantime the officers came who saw the dead bodies surrounded by people. He also gave an account of the damages and condition of the shop. He recognised 15 of the accused as present in the disturbance. The Court rose for the recess at 1 p.m.

Defamation case Against A. E. Patrica.

CALCUTTA, July 29.

In the Calcutta Police Court to-day in the absence of the Chief Presidency Magistrate Mr. A. Z. Khan, Third Presidency Magistrate took up the defamation case brought by Harold Graham, District Judge of Rajshahi against B. K. Labiri Barrister and T. K. Biswas printer of *Amrita Bazar Patrika* in connection with the recent jail outbreak at Rajshahi. The Provincial Congress Committee held a non-official enquiry and published a report over the signature of B. K. Labiri then Secretary of the Provincial Congress Committee and this report appeared in the *Patrika*. In the report it was alleged that a villager was killed by a pursuing party and that the fatal shot was fired by the complainant. The standing counsel on behalf of Graham asked for a fortnight's adjournment as his client was ill. Mr. Nishat Sen on behalf of B. K. Labiri filed a written statement in which he said that the statement in respect of which complaint had been made could not be taken as an imputation intended to harm the reputation of the complainant. The defendant did not know how the firing of a sort by the complainant even if true could harm the reputation of the complainant. The information received in course of investigation was published bona fide and for public good without any intention to harm anybody in breach of the direction of the Council of the Bengal Provincial Congress Committee. The Magistrate told the standing Counsel that this statement by the accused was not his consideration. The standing Counsel said that he would do so. The case was adjourned till the 16th August.

Mr. Baptista on the Present Situation.

BOMBAY, July 29.

John Baptista delivered a public lecture this evening at the Elsthor Theatre on the present situation in Malabar and Andies with Mr. Jamnadas Dwarakadas in the Chair.

Irish Negotiations.

In the House of Lords.

Lord Salisbury's View.

(REUTER'S)

LONDON, July 26.

In Lords to-day the question of Irish conversions was raised by Lord Salisbury who complained that the statement in Commons yesterday indicated that De Valera's answer was not likely to be received for several weeks. Lord Salisbury added, we feel that great scheme and humiliation are involved in these negotiations and we are awaiting the statement by Government to make our position clear.

Lord Birkenhead.

Lord Birkenhead after explaining position outlined by Chamberlain yesterday said, he did not comprehend Salisbury's use of word we he himself and his colleague formerly belonged to Salisbury's Party were not ashamed of negotiations, if proposals they had made were accepted they would not merely be welcome but would challenge criticism. He was not aware that anything had happened to justify belief that weeks would elapse before answer was received. If proposals were accepted Government would recommend them to Parliament. If they failed to obtain support of Parliament they would consider whether necessary support was likely to be forthcoming elsewhere.

Lord Crewe.

Lord Crewe said that Lord Birkenhead's speech suggested that Government had gone further than conversations to discover the basis of Conference and that they had suggested definite terms for acceptance or refusal.

Lord Birkenhead replied that no take or leave terms had been presented.

A Resolution to be Moved on August-3rd.

Salisbury gave notice that he would move resolution on subject of negotiations on August 3rd.

Among those present on platform being Professor Rushbrook Williams of the Publicity Bureau of the Government of India. There were the usual cries of *Shame Shame* when Mr. Jamnadas Dwarakadas opened and closed the proceedings as also when he was getting into his car after the lecture. In the course of the lecture Mr. Baptista compared Tilak's with Gandhi's methods and said while the former watch word was responsive cooperation the latter was non-co-operation which meant a state of war breeding antagonism. As a remedy for this situation he declared that British Government should do something substantial immediately by doing away with the repressive law and restrictions instituting trial by jury composed of Indians, liberation of political offenders, provincial autonomy, righting of the Punjab and Khilafat wrongs and lastly the British Cabinet should declare that it would accept and pass into law any constitution for India which the Indians may determine upon. In conclusion Mr. Baptista uttered a warning that whatever one might think, the non-co-operation movement was full of tremendous potentialities. No man swayed India at present as Mr. Gandhi, chiefly due to whom alone that Iasia was not another Ireland.

Conviction of Sherwani.

Magistrate's Solicitude for the Accused.

ALIGARH, July 29.

Mr. R. B. Qadri, Secretary, Local Reform League has addressed the following letter to the Magistrate of Aligarh. Mr. Sherwani has been tried and convicted and is now undergoing one year's rigorous imprisonment. He offered no defence and is not likely to appeal. Mr. Sherwani was a member of the Aligarh Bar and as such he was extremely popular. He had a very large circle of friends and his condition has been very keenly felt by a large section of the public. I approach you as Secretary of the Reform League and request you to kindly do whatever you can and secure any mitigation in the form or nature of his sufferings. The public would very much appreciate any favour shown to him and myself and his other personal friends shall be very grateful to you. I have strong hopes that the public confidence would be restored and we shall soon have good feelings between the public and the authorities for which Aligarh has been so noted.

The Magistrate replying says:—I have every sympathy with the feelings of the people and of the members of the Bar. In the matter of conviction of Mr. J. A. K. Sherwani I have ascertained from the Superintendent of Central Jail in Allahabad that Mr. Sherwani is receiving every consideration compatible with discipline and safe custody and I am in further communication with the Commissioner to ensure his comfort which I have no doubt will be arranged and you will be informed later. I have been throughout may stay in Aligarh on such terms of friendship and intercourse with Mr. Sherwani and I am as grieved at the necessity of taking legal actions against him as any one else. The sad event of 5th July has been a great sorrow to me as to others, for, I share with every one in the district for the establishment of a stable Swaraj and for the economic independence and prosperity of India and I am particularly responsible for the duty of the preservation of peace and the prosperity of Aligarh and I have been especially proud to be at Aligarh where the lock industries are every true example of Indian Industries and economic independence. Aligarh is indeed more than Swadeshi, so far from importing foreign manufactures and we export Indian made goods to foreign countries and this is an honour which hardly any other up-country city achieves and it is therefore of the greatest importance conceivable that we should continue to manufacture our locks and metal articles with greater energy and care and show every one how genuine and stable is our advance along the lines of stable swadeshi.

The Bihar and Orissa Legislative Council has been prorogued sine die.

As far as at present known 65 persons were killed in the Tawwi Railway disaster and more than twice that number injured. Through running and booking between Raigoon and Mandalay is resumed.

The Middle East.

Government Policy Condemned.

The "Times" Trenchant Criticism.

(REUTER'S.)

LONDON, July 27.

A leader in the Times, commenting on Lord Curzon's Persian statement, attacks the Government's Middle East policy as having "in a really vital sphere shown a passivity and meekness hardly consonant with British tradition." Persia is now at the mercy of the Bolsheviks, who have entrenched themselves in Trans-Caucasia and Turkestan, extending their influence at our expense throughout the Middle East. The Soviet's chief concern is to use Persia in connection with Afghanistan, where its influence is predominant as the means of undermining the British Empire. So far they have achieved not a negligible success. To a large extent our Mesopotamia policy has cost us our position in Persia. By snatching a glittering shadow we have lost a hard-won substance. Does the Russian Trade Agreement give us no means of protecting our interest in the neighbourhood of India.—Daily Express.

Indians in Kenya.

A Royal Commission Urged.

LONDON, July 27.

In the House of Commons, Mr. C. E. L. Lyt asked whether in view of the feeling prevalent amongst the Europeans in Kenya at the suggestion that the Eastern theory of civilisation instead of Western, should be imposed on them and the Natives, the Government would recommend that a Royal Commission should investigate the whole question of Indians in Africa since the principle adopted in one part must affect all others.

Mr. Churchill responded that he was reluctant to have recourse to a Royal Commission in this connection unless other means failed.

Turko-Greek War.

Allies Intervention Sought.

LONDON, July 27.

The Daily Express says that Turkey has asked the Allies to intervene and put an end to the Turco-Greek war.

Modification of Treaty of Sevres.

LONDON, July 26.

In the House of Commons at question-time, Mr. Cecil Harmsworth said that no definite decision had been reached with regard to the modification of the Treaty of Sevres, and he was aware of no proposal on the part of the Allies totally to abandon the treaty in view of conflicting Greek claims.

Silesian Question.

Germany's Tactics.

LONDON, July 27.

Advices from Paris urge that Germany is seeking to split the Allies and is now asking Britain and Italy whether they are in agreement with France's demands for facilities to transport troops through Germany. It will be unfortunate if this little game of the Wilhelmsstrasse is not met with the snuff it deserves.

American Mediation Sought.

LONDON, July 27.

The Paris correspondent of the Times learns on the best authority that it is likely that Col. Harvey will be present at the meeting of the Supreme Council as a full delegate in view of the probable difficulty in reconciling the French and British views.

A high French official has inquired the possibility of American mediation. The Ambassadors in Paris, London and Berlin thereupon conferred. Afterwards they requested President Harding that Col. Harvey might attend. This step is said to have been taken in view of the conviction of the American diplomatic representatives in Europe of the gravity of the situation, which, if allowed to drift any further, might once more by way of Russia involve Europe and the world in a new conflict.

Japan's Conditional Acceptance.

LONDON, July 29.

Reuter learns that Japan has despatched a Note to the United States accepting the invitation to the Pacific Conference conditionally upon the agenda being discussed and decided in advance.

A Washington message says that Mr. Hughes has formally demanded the Soviet's release of American prisoners.

The Maharao of Cutch and the Hon. Mr. Srinivasa Sastr were on July 29 presented with the Freedom of London at Guildhall.

Increased tax on Imported Cotton Goods.

Lancashire's Wail.

LONDON, July 26.

Textile Workers Conference at Blackpool to-day passed resolution declaring that no adequate reason had been advanced why duty on Lancashire Cotton Goods imported into India had been increased and urging on Parliament the necessity for further inquiry into fiscal relations between India and Britain.

Robinson Graham, M. P. pointed out that Indian claim to Self-Government had been conceded and they could not limit exercise of India's right of Self-Government. Only thing they could do was to point out to Indian Legislature that they had too little considered in effects of these duties upon Lancashire Cotton Trade.

There was a meeting of the Executive Council of Nicerogal Lodge on 29th Morning.

Text of the Civil Disobedience Resolution.

BOMBAY, July 30.

The following is the full text of the Civil Disobedience Resolution passed at the All-India Congress Committee meeting on Friday evening.—The All-India Congress Committee has taken note of the reasonable desire of the workers in the United Provinces and other parts to take up civil disobedience in answer to repressive measures of local Governments and has also taken note of the fact that the administration in the Northwest Frontier Provinces has even prohibited the entry into the Provinces of members of the Frontier Enquiry Committee appointed by the Central Khilafat Committee to enquire into the charges alleged to have been committed by local officials at Bannu; but with a view to ensure greater stability of non-violent atmosphere throughout India and in order to test the measure of the influence attained by the Congress over the people and further in order to retain on the part of the nation an atmosphere free from the ferment necessary for proper and swift prosecution of Swadeshi it is of opinion that Civil Disobedience should be postponed till after the completion of the programme referred to in the resolution on Swadeshi, after which the Committee will not hesitate if necessary to recommend a course of Civil Disobedience even though it might have to be adopted by a special session of the Congress provided however that it is open to any province or place to adopt Civil Disobedience subject to previous approval of the working committee of the Congress obtained within the constitution through Provincial Congress Committees concerned.

Travancore Legislative Council.

TRIVANDRUM, July 29.

The Travancore Legislative Council met yesterday at 12 noon, the Dewan presiding. The Cochin Dewan was present as a visitor. After interpellations the Electricity Bill was withdrawn and two bills viz. one to amend the Revenue Recovery Regulation and the other to amend the Irrigation Regulation were introduced and referred to Select Committees. The Anchal Regulation Amendment Bill and the Income Tax Bill were considered and passed finally. The budget for the next financial year was introduced and speeches were delivered by non-official members. With a closing speech by the Dewan the proceedings terminated at 5-30 p.m.

ALLAHABAD, July 29.

Mr. B. Chutan Lal, Vakil of Saharanpur, has been struck off the rolls of the High Court by the full Bench of the Allahabad High Court on the ground that he was guilty of unprofessional conduct and that he misappropriated some Rs. 3,000/- belonging to his client Kunwar Sahab of Kapurthala.

CALCUTTA, July 29.

A considerable number of unemployed Europeans are still unable to obtain work and distress is becoming acute among them and their families. To alleviate this the Central Employment Bureau suggested that Bengal Chamber of Commerce and Trades Association should organise a relief fund which might be of great assistance in several directions such as providing cost of homeward passages for men and their families willing to return to England and grants might be made to meet preliminary expenditure so as to enable the men to secure vacant posts as promptly as possible. The Bengal Chamber of Commerce has fully supported this proposal.

వనోపధి నర నర్సరిల్లా

రక్షణీయత రక్షణయుక్త అవకాశ భరణ పోషణ
అనుబంధ సేవలకు గౌరవించి. ధర 1.12.0

ఇండియా సిల్కా నంద ఎవర్లీ ప్రజల శ్రేయార్థము
పనికై నా సంపాదించు. (2978)

విరానము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫనపవాడి బొంబాయి.

నందరత్న జాగృహము.

నా అభ్యుదయము, అభ్యుదయమున కనిపెట్టెదను. నాటికి నాకు తప్పక నాకుని భూచీతరగలను. విజయభారతాన్ని నాకు అనుభవించు కొనుదెంచు. గడువు నాకును కలదు. రహస్య ప్రేమ నాకును కలదు. విజయభారతాన్ని నాకు కలిగించెదను. నాకును కలదు. నాకును కలదు. నాకును కలదు. (అంగీకరించుచే చేయవలసి.)

1. క.య.ప్రార్థి... 8 నిమిషములకు రు 4.0.0
  2. అనుభూతిప్రార్థి 8 " " 4.0.0
  3. గ.నంద 15 " " 4.0.0
  4. నాకును కలదు ప్రార్థి 15 " " 4.0.0
  5. నాకు " " 5.0.0
  6. నాకు నాకు " " 5.0.0
  7. నాకు నాకు " 10 నిమిషములకు " 4.0.0
  8. నాకు ప్రార్థి 15 " " 5.0.0
  9. ఉన్న ప్రార్థి... 15 నిమిషములకు నాకును
- అన్ని ప్రార్థనల పేరమున నాకును. ఉత్తర ప్రభుత్వము అంగీకరించుచు నుండినది. నాకు అనుభూతి 100-1 రు 10.0.0 నాకును కలదు. అన్ని ప్రార్థనల పేరమున నాకును. (2978)
- ఉత్తర ప్రభుత్వము అంగీకరించుచే చేయవలసి.

Tele : address M. C. Sen Gupta
Machaviluv 7, Krishna Das, Pal's Lane
Calcutta.

ఓరియంట్
ల్ గవర్న
మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపించు.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి

మానేజరు:— లర్. పాటర్స్ (జులై)

ఫస్టును రూ 5,48,00,00 ప్రేమ యశ్వతి.

1920-వ సంవత్సరము నందు

నరుంబడి 00,888.0-11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అభివృద్ధి

రెన్యువ మొత్తము 1,4,24,596-11-8

మునుపటికంటె ఇప్పుడు పాటి

దారుకు బాన్సిగా చెల్లిం

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున నియోజకవర్గముల వజరములు

శాసనమును. వారు అనుసరించుచున్న నుండ

వలయును. ధరావత్తు సంచనమును.

ధరభాస్ట్ర ఫారములు మా క్రింది విధమున

మునకు ప్రాయము.

672

Apply to:—

F. E. Vaid E Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

* * * * *

Big Shipments of all Sizes

OF

Sofa Springs (English)

Received Regularly.

Immediate Deliveries Prices Lowest.

H. H. Vora & Co.

Lohar Chawl Bombay.

ELEGRAMS.

TELEPHONE.

Railstores "

No. 5380.

* * * * *

మ ల య చంద న ము

గనేరియా అను గాన గానమునకు తరచును.

తక్కువ రేటు. విజయభారతాన్ని

ఎంబ్ర, కెంబ్ర, కెంబ్ర, అనుభూతి

విజయభారతాన్ని అనుభూతి

అనుభూతి మాకును. క్రింది విధమున

వ్యాపారము మాకును విజయభారతాన్ని

తక్కు 1.1 రు 2.4.0

1 చందరి (నుండి చందరి నాకును) కొన్ని 2.0.0

1251

మునుపటికంటె

నాకును నాకును నాకును నాకును

నాకును నాకును నాకును నాకును

నాకును నాకును నాకును నాకును

నాకును నాకును నాకును నాకును

నాడవరం, విశాఖపట్నం జిల్లా

